Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 28 декабрь Шанба.
№ 95 (14393)

ҚОНУНЛАРИМИЗ ХАЛҚ МАНФААТЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Республика Олий Мажлиси еттинчи сессиясида «Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий фаолиятининг асосий принциплари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳам қизғин муҳокама этилди. Мунозаралар ниҳоясида Президент Ислом Каримов сўз олиб, қонуннинг давлатимиз ҳаётидаги ўрни хусусида батафсил тўхталди.

Сессия кун тартибига қўйилган мазкур масаланинг ниҳоятда муҳимлигини таъкидламоқчи эдим, деди давлатимиз раҳбари. Бу ҳозиргина муҳокама қилганимиз келгуси йил бюджети билан чамбарчас боғлиқдир. Бюджет муҳокамасида сўзга чиққан депутатлар халқимизнинг эртанги кунини ўйлаб, унинг ёруғ бўлиши нуқтаи назаридан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Зеро, бюджет эртанги кунимизнинг ҳаётий масаласи бўлиб, аҳолининг ҳар бир тоифаси, табақаси, шаҳару қишлоқларда истиқомат қилаётган халқимизнинг тақдирига бевосита таъсир этади. Шу маънода билдирилган фикр-мулоҳазалар яна бир бор

кўриб чиқилиб, сессиянинг қабул қилинажак қарорида ўз ифодасини топади.

Ана шу бюджетни бажариш, унда белгиланган кўрсаткичларга эришиш халқимизнинг меҳнати эвазига амалга ошади. Бу бунёдкорлик меҳнати учун тинч шарт-шароит яратиб бериш эса давлатнинг муҳим вазифаси ҳисобланади.

Шуни ҳам таъкидлаш кераккки, барпо этаётган ҳаётимиз фақат ўзимизга боғлиқ десак, унча тўғри бўлмайди. Ички муаммоларимизни ўзимиз еча оламиз, бунга шубҳа йўқ, деди Ислом Каримов. Лекин мамлакатнинг равнақ топиши учун унинг атрофида ҳам тинчлик бўлиши, ҳар хил ташқи ёвуз кучлар тараққиёт йўлига тўсиқ қўймаслиги керак.

Масаланинг яна бир жиҳати шундаки, биз мураккаб ҳудудда яшаяпмиз. Сиз, депутатлар, халқ ваколатини олган ишончли вакилларсиз, унинг кайфиятини сизнинг юзингизда ойнадек кўриш мумкин. Демоқчиманки, атрофимизда рўй бераётган воқеаларнинг хавотирли жиҳатини эътибордан соқит қилмаслик керак.

Бу вазиятни тушуниш, унинг не чоғли хавфли эканини англаш учун қуйидаги уч масалага тўхталиш зарур, деб ўйлайман.

Биринчидан, бугун, XXI аср бусағасида ҳеч ким — на бирон давлат, на бирон раҳбар урушни тарғиб этмайди. Ким билан гаплашманг, ҳамма тинчлик тарафдори эканини таъкидлайди. Шундай экан, ҳақли бир савол туғилади: унда нега дунёнинг турли минтақаларида урушлар бўляпти, бегуноҳ одамларнинг қони тўкиляпти?

Демак, шундай урушларнинг пинҳоний тарафдорлари, улардан манфаатдор кучлар бор. Қолаверса, мафкура одамларнинг бошини айлантиради. Мисол учун қўшни давлат — Афғонистонни олайлик. Бу ерда 18 йилдан буён қирғинбарот уруш тўхтамаяпти. Қанча одам қурбон бўлди, қанча уй-жойлар вайронага айланди. Агар ҳозир афғон халқидан сўрасангиз, ҳеч ким «Мен урушни хоҳлайман», демайди. Лекин уруш тўхтамайди. Боя айтганимдек, бундан манфаатдор ташқи кучлар бор.

Биз қабул қилаётган қонуннинг муҳим жиҳатларидан бири шундаки, унга кўра, Ўзбекистон ҳеч қандай ҳарбий блокларга, мафкуралашган гуруҳларга қўшилмайди, дея таъкидлади Президент. Акс ҳолда, нисбатан кичик мамлакатлар катта давлатларнинг хоҳишини бажарадиган ҳолатга тушиб қолади. Бунга эса йўл қўйиб бўлмайди.

Аслида, Афғонистондаги уруш нимадан бошланган эди? Бунга ўша даврдаги Совет мафкураси сабабчи бўлди. Оқибатда бизнинг йигитларимиз ҳам бу урушга қўшилиб, қўшни мамлакат заминига қадам босди, гуноҳсиз гуноҳкорга айланди. Бу биз учун сабоқ бўлиши керак.

Ҳозир ҳам НАТОнинг Шарққа қараб кенгайишига жавобан МДҲ ҳудудида унга қарши ҳарбий блок тузайлик, деган даъватлар янграяпти. Биз охирини ўйламай, бу чақириқларга қўшилиб кетсак, нима бўлади? Кечаги кунимиз яна бошимизга тушади.

Иккинчидан, эски замонни қўмсаётган айрим аламзада кимсалар, шовинистик кайфиятлардан халос бўлолмаётган баъзи раҳбарлар МДҲни конфедерацияга айлантириш керак дейишмоқда. Конфедерация — мустақил давлатлар қисман ҳақ-ҳуқуқларидан воз кечиши, бошқача айтганда, ўз мустақиллигининг бир қисмини бировга бериши ҳисобига тузилиши мумкин. У ҳолда давлатлараро тузилмалар барпо этилиб, улар орқали катта давлатлар бошқаларга тазйиқ ўтказа бошлайди. Демак, биз бу хавфни доим назарда тутишимиз, ана шундай мафкуралашган гуруҳларга қўшилиб кетмаслигимиз керак. Чунки, кейин бундай қўшилишнинг, оқибатидан қутулиш қийин, тўғрироғи, кеч бўлади.

Учинчидан, биз тараққиёт йўлимизнинг бошидаёқ ташқи сиёсатдаги ўз йўналишларимизни аниқ белгилаганмиз. Ҳар қандай давлат билан — у узоқми, яқинми — тенг манфаатли ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Блокларга, гуруҳларга қўшилиш эса бизнинг бу борадаги имкониятларимизни чеклаб қўяди. Масалан, фалон давлат, дейлик, Корея билан ҳамкорлик қилаверайликми, деб кимдандир сўрашга мажбур бўламиз. Бу мустақил давлат учун мақбул эмас, албатта. Қонуннинг энг аҳамиятли жиҳатларидан бири ҳам айни шундадир.

Биз ички сиёсатимиз ҳақида, умуман, мамлакатимиз ҳаёти тўғрисида кўп гапирамиз. Лекин ташқи сиёсатимизни матбуот орқали одамларга тушунтириб бериш ишлари суст бормоқда. Биз турли можаро ва «савдо»ларга дуч бўлиб қолмаслигимиз учун атрофга зийраклик билан назар ташлашимиз, одамларда теран дунёқарашни шакллантиришимиз керак. Нотинч дунёда яшаётганимизни, унда турли «ўйин»лар кўплигини унутмаслик лозим. Токи, Афғонистон ва Тожикистонда тинчлик қарор топмас экан, биз ўзимизни хавфдан ҳоли деб ҳисоблай олмаймиз. Ватанимиз манфаати ташқи сиёсатда ҳам, ички сиёсатда ҳам узоқни — 10-15 йилни олдиндан кўриб, сезгирлик билан фаолият юритишни тақозо этади, дея таъкидлади Президент.

Бугун 1996 йилга якун ясаб, мустақиллик йилларида нималарга эришганимизни сарҳисоб қиляпмиз. Келгуси йил режаларини белгилаяпмиз. Фараз қилинг 5-10 йилдан кейин Ўзбекистон қандай бўлади? Биз қийин шароитда келажагимиз пойдеворини қуриб олдик. Бунга ўрнимизга келадиган ёш авлод қандай баҳо беради, лойиҳаларимиз, дастурларимиз, ишларимизни тарозига солиб кўриб нима дейди? Ҳар биримиз ана шу саволларни дилга тугиб меҳнат қилишимиз лозим. Менинг ишончим комилки, Ўзбекистон халқи фаровон турмуш кечирадиган буюк давлат бўлади. Дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаймиз. Муҳими, бизга биров халақит бермаса бас. Асакадаги автомобиль, Бухородаги нефтни қайта ишлаш заводлари каби йирик корхоналар тимсолида ана шу кунларга замин ясаяпмиз. Мен сизларни бир нарсага даъват қилмоқчиман. Биз ўз тақдирини қўлига олган, порлоқ келажагини бунёд этаётган битта, якдил халқ эканимизни ҳеч қачон унутмайлик. Аллоҳ насиб этса, бугунгидан ҳам ёруғ кунларга албатта эришамиз, деди Ислом Каримов пировардида.

(ЎзА).

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси 26 декабрь куни Тошкентда иш бошлади.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Ўзбекистон ҳукумати аъзолари, республика ташкилотларининг раҳбарлари, хорижий давлатлар элчилари ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари, хорижий ва республика оммавий ахборот воситаларининг мухбирлари мажлислар залида ҳозир бўлдилар.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э. Ҳалилов бошқармоқда.

Сессия мандат комиссияси раиси Ш. Мирзиёевнинг маърузаси юзасидан Олий Мажлисга янги сайланган депутатлар Ҳ. Ғаффоров, А. Мардиев, У. Исмоилов, Т. Жабборов ваколатларини тўғри деб топади.

Депутатлар сессиянинг ишчи органи — котибиятни тузадилар, кун тартибини тасдиқлайдилар.

Биринчи масала - Ўзбекистон Республикасининг 1997 йилги Давлат бюджети лойиҳаси муҳокама қилинди. Лойиҳа тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, молия вазири Б. Хамидов маъруза қилди. Парламент бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг раиси А. Аҳадов қўшимча маъруза қилди. Музокараларда Жалолқудуқ тумани ҳокими М. Эгамова, «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик бирлашмасининг бошлиғи В. Товаровский, Элликқалъа тумани ҳокими А. Тожиев, мебел ишлаб чиқариш акционерлик бирлашмасининг бош директори М. Азимова, «Ўзэлектроаппарат» акционерлик жамияти бошқаруви раиси А. Алимбоев, «Қизилқумноёбметаллолтин» концерни раиси Н. Кучерский, Олий Мажлис меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси Г. Йўлдошева, Қўрғонтепа туманидаги «Савай» қишлоқ хўжалик саноати уюшмаси бош директори С. Исмоилов, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси Ҳ. Жамолов сўзга чиқдилар.

Муҳокама тугагандан сўнг депутатлар қўмиталарда, фракцияларда ва сессияда киритган таклифларни ўрганиш учун Олий Мажлис ишчи гуруҳини тузди, унга бюджет бўйича қарор лойиҳасини пухта ишлаб чиқиш ва уни парламентнинг ушбу сессиясида тасдиқлашга тақдим этиш топширилди.

Ташқи ишлар вазири А. Комилов Ўзбекистон Республикаси ташқи сиёсий фаолиятининг асосий принциплари тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди, Олий Мажлис халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси раисининг ўринбосари И. Юсупов қўшимча маъруза қилди.

Қонунни муҳокама қилишда Олий Мажлис матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси У. Ҳошимов, Тошкент Давлат университети ректори вазифасини бажарувчи, «Халқ бирлиги» ҳаракати раиси Т. Долимов, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори В. Сигедин, «Миллий тикланиш» демократик партияси бошқаруви раиси И. Ғафуров, Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу масала юзасидан сўзга чиқди.

Парламент республика ташқи сиёсатининг асосий принциплари тўғрисидаги қонунни бир овоздан қабул қилди.

Олий Мажлис қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси Н. Исмоилов сиёсий партиялар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси хусусида маъруза қилди, парламент уни иккинчи ўқишда кўриб чиқди. Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби А. Жалолов, Тошкент аграр университети ректори Ҳ. Бўриев, Марғилондаги «Марғилон хон-атласи» акционерлик жамияти бошқаруви раиси О. Ғаниев сўзга чиққандан сўнг бу қонун ҳам қабул қилинди.

Олий Мажлис матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси У. Ҳошимов ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисидаги, журналистнинг касбига оид фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари лойиҳалари ҳақида маъруза қилди. Бу ҳужжатларни муҳокама қилишда «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарининг бош муҳаррири А. Суюнов, Олий Мажлис иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг котиби Т. Файзуллаев, «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг бош муҳаррири, «Адолат» социал демократик партияси сиёсий кенгашининг котиби А. Жўрабоев иштирок этди.

Республика Президенти Ислом Каримов ҳар бир кишининг ахборот олиш эркинлиги, демократик ҳуқуқий давлатда оммавий ахборот воситаларининг тутган ўрни ва журналистларнинг вазифалари тўғрисида ўз фикрини баён қилди.

Олий Мажлис бу қонунларнинг лойиҳаларини биринчи ўқишда маъқуллади ва уларни умумхалқ муҳокамасига қўйиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Лойиҳани муҳокама қилишда Тошкент Давлат ҳуқуқшунослик институти ректори Ҳ. Бобоев, Олий Мажлис ҳузуридаги амалдаги қонунлар мониторинг институтининг директори А. Турсунов, Тошкент Давлат шарқшунослик институтининг ректори Н. Иброҳимов иштирок этди.

Бу қонун лойиҳасини ҳам биринчи ўқишда маъқуллади ва умумхалқ муҳокамасига қўйиладиган бўлди.

Парламент қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н. Исмоиловнинг давлат хизмати тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақидаги маърузасини тинглаб, лойиҳани пухта ишлаб чиқиш учун қўмиталарга, тегишли вазирликлар ва идораларга юборишга қарор қилди.

Иккинчи ўқишда муҳокамага қўйилган нотариат тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ф. Муҳитдинова маъруза қилди. Лойиҳани муҳокама қилишда Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ҳамда Пешку туманидаги «Оқ чашма» хусусий ҳиссадорлик жамоаси раиси Х. Имомов иштирок этди. Шундан сўнг Олий Мажлис бу қонунни қабул қилди.

Республика парламентининг еттинчи сессияси 27 декабрда ўз ишини давом эттиради.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси 27 декабр куни ўз ишини давом эттирди.

Парламент ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов бошқарди.

Илгари хабар қилинганидек, 1997 йилги давлат бюджети лойиҳасини парламент қўмиталарида, фракцияларда ва блокда муҳокама қилиш чоғида, сессиянинг биринчи иш кунида депутатлар бир қанча мулоҳазалар ва таклифларни айтган эдилар. Уларни ўрганиш ва бюджетда ҳисобга олиш учун сессияда депутатлар ишчи гуруҳи тузилган эди. Парламентнинг иккинчи иш куни ишчи гуруҳи раҳбари — Олий Мажлис бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг раиси А. Аҳадовнинг депутатлар таклифларини кўриб чиқиш якунлари тўғрисидаги ахбороти билан бошланди. Олий Мажлис ишчи гуруҳининг бюджет лойиҳасини пухталаштиришга доир протоколини тасдиқлади ва Ўзбекистон республикасининг 1997 йилги давлат бюджет лойиҳаси пухталашга доир протоколини қарорни қабул қилди.

Парламент қўмитасининг раиси А. Аҳадов биринчи ўқишда киритилаётган Ўзбекистон Республикасининг солиқ кодекси лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Лойиҳани муҳокама қилишда Қирғули тумани ҳокими В. Белоногов, Тўрткўл туманидаги «Шўрахон» ширкатлар уюшмасининг раиси А. Абдукаримов, Гурлан туманидаги «Намуна» жамоат-кооператив хўжалик раиси Т. Ортиков, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Қашқадарё вилоят кенгашининг биринчи котиби Ф. Омонов иштирок этди.

Кодекс лойиҳасини умумхалқ муҳокамасига қўйишга қарор қилинди.

Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Б. Наимов Ўзбекистон Республикасининг жиноят-ижроия кодекси лойиҳаси тўғрисида маъруза қилди. «Шўртангаз» газ конлари бошқармаси бошлиғи А. Абдуназаров, Янгиободдаги «Восток» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори Г. Сидаков, Қўқондаги бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори А. Ҳакимов, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акционерлик компанияси Бухоро бўлимининг бошлиғи С. Турдиқулов, «Конструктор» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори А. Ғуломмаҳмудов сўзга чиққанидан сўнг кодекс биринчи ўқишда қабул қилинди. Бу кодекс лойиҳаси ҳам кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйилади.

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ф. Муҳитдинованинг адвокатура тўғрисидаги қонун лойиҳаси хусусидаги маърузаси юзасидан «Андижон» вилоят агрофирмасининг бош директори И. Ваҳобов, Қўқон шаҳри ҳокими Х. Мовлонқулов, Шаҳрисабз электр тармоқлари корхонасининг бошлиғи А. Болтаев сўзга чиқди. Уларнинг нутқлари ва депутатлар саволларига жавоблардан сўнг Олий Мажлис қонунни қабул қилди.

Парламент қурилиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги қўмитасининг раиси Х. Тошев маърузасини ҳамда Нукус шаҳри ҳокими А. Аметов, Наманган уйсозлик комбинати директори А. Икромов нутқларини тинглагач, давлат уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисидаги қонунни қабул қилди.

Парламентнинг атроф-муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитасининг аъзоси Ш. Жўраев атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Қонун лойиҳасини муҳокама қилишда Наманган шаҳар тез ёрдам касалхонаси бўлим мудири М. Аҳадов, «Навоийазот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Иванов, «Чағаниён» акционерлик жамияти бошқаруви раиси К. Сапиев, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори В. Сигедин иштирок этди. Лойиҳанинг бир қанча муҳим жиҳатлари хусусида фикрлашиб олингандан сўнг депутатлар қонунни қабул қилдилар.

Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг раиси А. Йўлдошев товар бозорларида монополистик фаолиятни чеклаш ва рақобат тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Лойиҳа хусусида Ургут тумани ҳокими У. Маҳматмуродов, «Семурғ» трикотаж акционерлик жамиятининг раиси Ш. Зайнобутдинов, Олтиариқ тумани ҳокими А. Муҳитдинов, «Камолот» Сурхондарё вилоят жамғармаси бошқаруви раиси Ж. Қурбонов сўзга чиқди. Парламент қонунни қабул қилди.

Шундан сўнг Олий Мажлис Ўзбекистон Республикаси ва Латвия Республикаси ўртасида фуқаролик, оилавий, меҳнат ҳамда жиноий ишлар бўйича ҳуқуқий муносабатлар ва ҳуқуқий ёрдам тўғрисидаги шартномани ратификация қилди, Ўзбекистон Республикасининг бир қанча халқаро конвенцияларга қўшилиши ҳақида қарор қабул қилди.

Парламент «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фуқаро авиацияси ходими» Фахрий унвонни таъсис этди ҳамда ўқитувчи ва мураббийлар кунини белгилади. Бу кун ҳар йили 1 октябрда нишонланади ва байрам куни бўлади. Шу масалалар юзасидан Олий Мажлиснинг фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси А. Холмуродов маъруза қилди.

Сессия котибиятининг раҳбари, Урганч Давлат университетининг ректори А. Саъдуллаев депутатларга Олий Мажлис номига келган мурожаатлар тўғрисида ахборот берди.

Олий Мажлис Олий суд раиси У. Мингбоевнинг тақдимига биноан К. Саидов, М. Ҳошимов ва Н. Шумаринни Олий суд судялари этиб сайлади.

Депутатлар парламент ваколатига кирувчи бир қанча бошқа масалаларни кўриб чиқдилар.

Биринчи чақириқ Олий Мажлиснинг еттинчи сессияси шу билан ўз ишини якунлади.

ПРЕЗИДЕНТНИНГ АНЪАНАВИЙ УЧРАШУВИ

27 декабр куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Тошкентдаги дипломатия корпуси раҳбарлари, халқаро ташкилотларнинг, шунингдек, республикамиз ва хорижий оммавий-ахборот воситаларининг вакиллари билан навбатдаги анъанавий учрашувни ўтказди.

Ўзбекистон раҳбари шу йил июл ойида бўлган учрашувдан сўнг ўтган давр мобайнида мамлакатимизда сиёсий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда амалга оширилган ишларга ҳамда юртимизнинг хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан алоқаларига муфассал тўхталди. Жаҳонда юз бераётган муҳим воқеалар ҳамда айрим халқаро муаммоларга ўз муносабатини билдирди. Президент Ислом Каримовнинг учрашувда сўзлаган нутқи матбуотда эълон қилинмоқда.

Президент И. Каримов учрашув иштирокчиларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб қайтарди.

(ЎзА).

СОВРИН МУБОРАК, АЗИЗЛАР!

Муҳтарам муштарийлар!

Республика ёшлари «Камолот» жамғармасининг Ўзбекистон Конституцияси 4 йиллигига бағишлаб ўтказилган танловдан хабарингиз бор.

Танловни бошладик-ки, унга шунчалик кўп жавоблар келади деб ҳеч ўйламаган эдик. Бугун юзлаб хатларни ва жавобларни ўқиб, баҳо берар эканмиз, Конституциямизга бўлган муносабат, ҳар бир бандига берилган ҳаққоний, аниқ изоҳлар ва тўғри жавоблар бизни ғоят хушнуд этди.

Ушбу танлов иштирокчиларининг асосини минглаб ёшлар ташкил қилгани яна бир бор республикамизнинг келажаги буюк эканлигини кўрсатди. Ҳайъат аъзолари келган барча жавобларни кўриб чиқиб, саралаб, ахири бир фикрга келди ва қуйидаги кишиларни ғолиб деб топди:

1. УСМОНОВ Ғофуржон — Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги «Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш» қўмитаси ходими. (21 ёшда).
2. АБДУЛЛАЕВА Мадина — Самарқанд шаҳар, 32 сонли мактаб ўқувчиси.
3. 9 синф ўқувчилари — (Қашқадарё вилояти, Яккабоғ тумани 1-сонли мактаб.)

Ўз Конституциямизга ёшларимизнинг ҳурмат-эътибори нақадар юксак эканлигини улар йўллаган мактублардан билиб олдик. Жамғармамиз ёшларимизнинг саъй-ҳаракатларини эъзозлаб яна бешта эсдалик совғалари тақдим этди. Булар: Ҳасанбой ВОҲИДОВ — (Наманган шаҳар.) Мухторбек СУЛАЙМОНОВ —(Фарғона вилояти), Учкўприк тумани. Ўткирбек РАҲИМОВ —(Тошкент Давлат Техника Университети 5 курс толиби), Шоҳида АБДУРАИМОВА —(Тошкент шаҳар), А. Навоий номли нафис санъат лицейи ўқувчиси. Зокиржон БАРНОЕВ —(Тошкент шаҳар, Ҳамза тумани.)

Ғолибларни тақдирлаш маросими 1996 йил 30 декабрь, соат 15.00 да Республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси Бошқаруви биносида бўлади.

Шунингдек, викторина танловига тўғри жавоб йўллашга ҳаракат қилган ИМОМОВ Эркин (Бухоро), РАҲИМОВ Сафарбой (Қорақалпоғистон), РУЗИБОЕВ Баҳром (Қашқадарё), САИДОВ Ҳабиб (Бухоро), МЎМИНОВ Абдуваҳоб (Андижон), ҚОДИРОВ Ифтихор (ТошМИ) талаба, Муборак ЭРКАЕВ (ТДАУ талаба) ва бошқа кўплаб муштарийларимизга чуқур миннатдорчилик билдирамиз.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 11 уй. «Камолот» жамғармаси бошқаруви биноси. Тел: 41-00-83; 41-07-83.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 27 декабрда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 34,54 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 54,70 сўм даражасида қайд этилди.

Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валютани ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шахобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан сотиб олишда воситачилик ҳақи олинмайди.

Элим, деб юртим деб ёниб яшаш керак!

ЖАМИЯТ ВА ЁШЛАР

Президент Ислом Каримов мустақил юртимизнинг жуда кўплаб соҳаларда улкан салоҳияти, имкониятлари борлигига асосланиб, унга «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат», дея умидбахш таъриф берган эди. Очиғини айтганда, ҳозир ушбу ибора катта-кичик йиғинлар, оммавий-ахборот воситаларида кўп такрорланадиган сўзларга айланган. Шуни айтиш керакки, буюк келажак баҳор ёки ёз фасли каби келиши муқаррар бўлган босқич дея кутилмайди, балки бунга жамият аъзоларининг қизғин меҳнатлари, илм-фан чўққиларини эгаллашлари орқали эришилади.

Бугунги ёшларнинг жамият ҳаётидаги ўрни, мавқеи, кайфияти ва интилишлари қандай? Мавжуд барча муаммолари фақат давлат ҳал этиши керакми ёки ёшлар ташаббуси билан ечиш мумкинми? Йигит ва қизларимизнинг жамиятдаги ўрни қандай?

«Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар бўлимида бўлиб ўтган «Жамият ва ёшлар» деб номланган давра суҳбати ушбу масалага бағишланди. Давра суҳбатини «Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар бўлимининг раиси Муқаддам РАСУЛОВА бошқарди. Қайида анжуман иштирокчиларининг фикр-мулоҳазалари билан танишасиз:

Бегмат ОЧИЛОВ: «Камолот» жамғармаси Бектемир тумани бўлими раисининг ўринбосари:

— Бугунги ўтиш даврида жамиятдаги барча муносабатларда бир мунча мураккабликлар, янгиликлар олдида эсанкираш каби ҳолатлар зоҳир бўлмоқда. Бунинг сабаби — собиқ Иттифоқ давридаги хомхаёл кайфиятлардан ҳанузгача халос бўла олмаётганлигимиздадир. Жамиятимизда янги ҳаётнинг тамал тошлари қўйилаётган экан, ёшларимиз бу тарихий-ижтимоий ҳаётда ҳар қачонгидан ҳам фаол қатнашишлари лозим. Бунинг учун ҳали жуда кўп нарсани англашимиз, пухта ўрганишимиз зарур.

Раббим ТОЖИҚУЛОВ, 1-Тошкент тиббиёт институтидаги «Камолот» жамоатчилик марказининг раиси:

— Давлатимиз ёшлар камолоти йўлида ғамхўрлик кўрсатмоқда. Бу борада жуда кўплаб ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинган. Улар ёшларимиз ҳаётида катта имкониятлар яратади. Айтмоқчиманки, давлатимиз бизга барча зарур имтиёзларни берди. Энди қолгани ёшларнинг ғайратига боғлиқ.

Зиёда ЮСУПОВА, Сергели туманидаги 104-мактаб ёшлари етакчиси:

— Тўғри, давлатимизнинг биз ёшларга қилаётган ғамхўрлигини ғурур билан эътироф этишимиз лозим. Аммо тенгдошларимиз ўзларига яратилган жуда кўп имкониятлардан бехабар ёшлар ҳам бор. Буни ҳаммага етказишимиз учун жамғарма фаолиятини янада жонлантириш зарур.

Неъмат ХАСАНОВ, тарих фанлари номзоди:

— Ёшлар сиёсатида давлат йўналиши устивор бўлиши керак. Агар давлат ҳаёти, муаммоларига бефарқ бўлса, бундай мамлакатнинг келажаги йўқ. Барча масъулият ёшларга юкланса, турли-туман ноаниқ йўналиш, мақсадлар, тушунмовчилик ва бошбошдоқлик юзага келиши мумкин.

Абдусамад ҲИДОЯТОВ, Тошкент авиация институти «Камолот» жамоатчилик марказининг раиси:

— Бу фикрга қўшиламан. Аммо ҳамма масалада давлат мадади, кўрсатмаларини кутиб яшайвериш, менимча ёшларда боқимандалик кайфиятини туғдиради. Давлат ҳомийлигидаги фаолиятда эркинлик ҳам зарур.

Улуғбек ҲАЙИТОВ, «Камолот» жамғармасининг «Ёшлик» талабалар шарҳарчаси бўлими раиси:

— Умуман, давлат ёшлар ва жамият ҳаётини алоҳида-айрича тасаввур қилиш мумкин эмас. Бутун фаолиятда уйғунлик зарур. Бунинг учун жуда кўп саъй-ҳаракатлар керак бўлади. Негаки, бугунги ўтиш даврида дунёқарашимизда ўзгаришлар, вазифаларни бажаришда мураккабликлар туғилаётгани сир эмас. Ҳозир ўз мақсадимизга аввалгидек буйруқ ва кўрсатмалар билан эмас, фақатгина онгли ҳаракатлар билан эришишимиз мумкин. «Ҳаммаси аста-секин, ўз вақти келгач, бўлаверади» деб беғам юравериш, айниқса, лоқайдлик туфайли кўплаб муаммоларни айни кунларда, кечиктирмасдан ҳал этиш лозим. Ёшлар ҳаётида давлат томонидан яратилган кўплаб имкониятлардан етарлича фойдаланилмаяпти. Демак, яна янги-янги талаблар қўявермасдан, аввало ўз ишларимизни жонлантирсак бўларди.

Саида ТЎЛАГАНОВА, Тошкент молия институти «Камолот» жамоатчилик марказининг раиси:

— Маориф тизимида муаммолар жуда кўп. Менимча, бу соҳада давлатнинг қатъий ва доимий ёрдамисиз бирорта ижобий натижага эришиш мушкул. Ёшлар таълим-тарбияси, маънавиятининг пойдевори айнан мактаб даврида қўйилади. Ушбу давр масъулиятини Мирзо Абдулқодир Бедилнинг ушбу байти орқали таъкидламоқчиман:

Аввал ғиштни қийшиқ қўяркан меъмор,
Юлдузга етса ҳам қийшиқдир девор...

Анвар АБИРОВ:

— Мен университетнинг иқтисодиёт факультетида ўқийман. Ҳамма ишнинг аввали молиявий-иқтисодий шароитга боғлиқ эканлигини таъкидламоқчиман. Ёшларнинг ижобий интилишларини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқ зарур. Шунда ёшлар бозорни ўйламай, илм-ҳунар ўрганиш имкониятига эришади.

Муқаддам РАСУЛОВА «Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар бўлимининг раиси:

— «Камолот» жамғармасининг асосий мақсадларидан бири ҳам шу. Ёш тадбиркорлар «Камолот» ҳомийлигида анчагина имтиёзлардан фойдаланиб ҳисоб рақамларини очишлари, ўз фаолиятларини янада кенгайтиришлари мумкин. Ташаббускор ёшлар учун жамғармамизнинг эшиклари доимо очиқ.

Мурод НОСИРОВ, ХТБЮ «Камолот» жамоатчилик марказининг раиси:

— Муаммоларни ҳал этиш учун амалий ҳаракат ва ташаббус ёшларнинг ўзидан чиқиши керак. Шундагина ҳамма интилишларимиз «табиий» бўлади.

Шавкат САИДОВ, талаба:

— Гапнинг пўсткалласи шундай: ҳамма муаммоларнинг боши моддий аҳволга келиб тақалади. Шунинг учун ҳам айрим ёшларимиз ҳозир бозорларда юришибди. Бунинг ажабланарли жойи йўқ. Эҳ, гапирсак, муаммолар тўлиб ётибди. Ҳамма гап пулда!

Абдусамат ҲИДОЯТОВ:

— Камчиликларимизни тан олишимиз керак. Баъзи ёшларнинг ҳалиям «Камолот» ҳақида тушунчалари жуда саёз. Билганлари ҳам уни айнан Ёшлар Иттифоқининг давомчиси деб ўйлайдилар. Аммо орадаги фарқнинг қанчалик катталигини биз биламиз, тенгдошларимизга ҳам тушунтириш лозим.

Бегмат ОЧИЛОВ:

— Ҳозир давр ўзгача. Кимнинг ўзингизга ҳамфикр этмоқчи бўлсангиз, аввало билим ва имкониятларингизга чуқур ишонч зарур. Ҳазрат Навоий айтганларки: «Эл нетиб топгай мениким, мен ўзимни топмасам».

Зиёда ЮСУПОВА:

— Жуда тўғри. Мамлакатимизда ўтиш даври, барча соҳаларда янгича муносабатлар шаклланаётган экан, бундай тарбияни энг аввало катталардан бошламоқ керак! «Қуш уясида кўрганини қилади». Фарзандлар ҳам ота-оналарининг ҳатти-ҳаракатларини айнан такрорлайдилар.

Зафар ХУДОЁРОВ, Собир Раҳимов тумани «Камолот» жамғармаси бўлими вакили:

— «Камолот» имкониятларидан келиб чиқиб гапирсак: маънавиятни маблағ билан кўтариб бўлмайди. Биз отчопарда савдо қилганимиз билан узоққа боролмаймиз.

Улуғбек ТУРҒУНОВ «Камолот» жамғармаси Собир Раҳимов тумани бўлимининг раиси:

— Бозор, савдо-сотиққа берилмасдан замонавий билимларни эгаллашимиз керак. Эрта-индин илғор, энг замонавий ғарб техникаси юртимизга ҳам кириб келади, ўшанда мураккаб асбоб-ускуналар олдида саводсизга ўхшаб ўтирмайлик!

Улуғбек ҲАЙИТОВ:

— Йўқ, мен бу фикрга қўшилмайман. Бозор — бу замонавий ҳаёт билан юзма-юз келиш, дегани. Бу — давр талаби. Ишонмасангиз, бозордан юрган ёшлар билан мулоқотда бўлинг, савдо-сотиқ илмининг барча талабларидан хабардор улар. Валюталарнинг бугунги курси дейсизми, эртага қайси молга талаб кучаяди, бозорлардаги ўзига хос хусусиятлар ҳаммасини «сув қилиб ичишган». Кўпчилиги бозорда юриб, инглизчани бинойидек ўрганиб олган. Уларни саводсизликда айблаб бўлмайди, менимча.

Эркин ЖЎРАЕВ, «Камолот» жамғармаси Бектимир тумани бўлимининг раиси:

— Қўшимча иш жойлари ташкил этиш билангина ёшлар эҳтиёжини тўлиқ ҳал эта олмаймиз. Бу ерда кўп сабаблар бор.

Муқаддам РАСУЛОВА:

— «Тўғри, ҳозир шаҳримиздаги кўпгина корхоналарда бўш иш ўринлари талайгина. Аммо нега ишсиз ёшлар келишмаяпти? Чунки иш ҳақи қониқтирмайди. Кам маошли ишга кирган ёшларнинг ҳунар ўрганишга бўлган қизиқиши сусаяди. Давр ҳозир шундай: бугунги нарх-наволар шароитида агар сиз бир ойда, дўстингиз эса кунига 100 сўм топса, албатта хаёлда қандай мулоҳазалар кечишини тасвирлаш шарт эмас.

Саида МАҚСУДХЎЖАЕВА, «Шарқ гули» ҳиссадорлик жамияти попопчилик цехининг ишчиси:

— Бу йил билим юртини тугатиб, корхонамизга келган 140 нафар ёшларнинг амалий машғулотлари тугагач, шулардан ҳозир атиги 10 нафарга яқини ишламоқда. Нега? Чунки меҳнат жараёни ёшлар учун қизиқарли ташкил этилмаганлиги, иш ҳақининг озлиги бунга асосий сабаб бўляпти, деб ўйлайман.

Эркин ЖЎРАЕВ:

— Бунда моддий шароит билан бирга билим юртидаги таълим, ҳунар ўргатишнинг паст савияси ҳам сабабчи бўлса керак. Ҳунар-техника билим юртларида таълим тизимини тубдан ислоҳ қилиш вақти келди. Баъзи ўқув юртларида машғулотлар номигагина ўтказилади. Ўқувчиларда касб-ҳунарга нисбатан қизиқиш масъулияти уйғотилмайди. Фақат стипендия учунгина билим юртида ўқиётганлар ҳам учраб туради.

Мавлуда РАИМЖОНОВА, «Камолот» жамғармаси Яккасарой тумани бўлимининг раиси:

— Менимча, ана шундай салбий ҳолатларни «Камолот» ўз назоратига олса, ўқувчиларда билим юрти ва корхонада ўзига хос қизиқарли муҳит яратса, шундагина жамғармамизнинг нуфузи янада ошади.

Саида ТЎЛАГАНОВА:

— Тенгдошларимиз ўз фикрларини эркин айтишга ўрганмаганлар. Матбуотда эса фақат «силлиқ» гапларни ўқиймиз, холос. Ёшлар онгини ўстиришда оммавий-ахборот воситаларининг ҳам фаол иштироки зарур.

Бегмат ОЧИЛОВ:

— Тўғри, матбуотнинг имкониятлари кенг. Аммо ҳар қандай баҳс, мунозараларни унинг саҳифаларига олиб чиқиш учун аввало юксак маънавият зарур. Матбуот — жиддий масала!

Президентимиз ўз маърузаларидан бирида ислоҳотларнинг сустлашувига сабаб бўлаётган иллатлар ҳақида гапириб, баъзи раҳбарлардаги бефарқлик, масъулиятсизлик ва ўқувсизликни қаттиқ қоралаган эди. Фикримизча, ана шундай иллатларга муросасиз бўлиш — ёшликда олинган тарбия, атрофдаги муҳитта боғлиқ.

Муҳтарам шоиримиз Эркин Воҳидов «Ёшлик — илҳом ва гупурган юрак, ёшлик — ғурур, ҳаётсеварлик, чақноқ кўз, ёруғ хаёллар ошиноси» деб ёзган эди. Ёруғ хаёллар, уйғоқ фикрларнинг рўёбга чиқиши барчамизнинг ҳамфикр, ҳамкорликдаги саъй-ҳаракатларимизга боғлиқ.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ

Шахсий фикр

МАЪНАВИЯТ ВА МАСЪУЛИЯТ

Тобора ўз такомилига эришиб бораётган бозор иқтисодиёти босқичида жамиятимизда мулкдорлар синфининг шаклланиб бораётганлиги ҳаммамизга аён. Моддий жиҳатдан юксакликка эришиш бу яхши нарса. Аммо, инсон қачон тўла маънода моддий юксакликка эришиши мумкин? Бунинг учун кишининг ўзига тўқ бўлиши, ёки унинг катта мулк соҳиби бўлиши кифоямикан? Агар шундай бўлса, бойлар нега йиғлайди? Бу каби саволлар атрофида ўзаро мушоҳада юритмоқчи бўлсак, табиийки, маънавият, иқтисод ва бўш вақт тушунчалари қуйи ва ўрта бўғин раҳбарлари онгида янгича шаклланаяптими ёки йўқми деган масала олдимизда кўндаланг бўлади.

Хўш, ҳозирги кунда биз маънавият тушунчасини қандай талқин қилмоғимиз керак? Энг аввало шуни айтиш керакки, маънавият бу тарихда из қолдирган буюк шахслар, авлиёлар ва мутафаккирларнинг ҳаёти ва фаолиятини чуқур ўрганиш билангина чегараланиб қолмасдан, балки уларнинг ҳаёти, тақдири ва кечмишидан ўз давримизга хос хулоса чиқариб давлат ва жамият қурилишини мукаммал бошқариш йўлларини излаб топишни тақозо этади. Бу эса ҳар бир катта-кичик раҳбарга хос юксак фазилат саналиши керак. Афсуски, ҳозирги кунда бу фазилат айримларда етарлича намоён бўлаётгани йўқ.

Келинг, ҳозирги кунда турмушимизда бўлаётган ходисаларга бир назар ташлаб, сўнгра хулоса қилайлик. Бозор иқтисодиёти кишилар учун талай имкониятлар очиб бердики, натижада ҳар бир киши ўз иқтисодий кучига қараб турли даражада бойлик орттириш, қурилиш қилиш ва яратиш имкониятига эга бўлди. Кўчада ҳамма савдогар, уйда ҳамма иқтисодчи, ишда эса ҳамма тадбиркор. Бунинг ёмон томони йўқ албатта. Аммо, биз яратган ҳар қандай бойлик маънавият асосига қурилса, ҳар қандай бойликда маънавият тузи бўлса, у ҳамиша қадрланади, унинг келажак авлод учун хизмати беқиёс бўлади. Маънавиятсиз ҳар қандай топилган бойлик тузсиз таом сингари истеъмолдан четда қолади. Киши эҳтиёжидан ортиқча бойлик ҳамиша ортиқча ташвиш ва кулфат келтирган. Зеро шундай экан, ҳар бир ҳодиса, шароит ва кузатувдан тўғри хулоса чиқариш киши маънавиятининг муҳим белгиси ҳисобланади.

Раҳбар маънавиятининг яна бир муҳим белгиларидан бири бу ҳар бир ишда шахсий намуна кўрсатишдир. Бу дегани, раҳбар киши ўзга кишидан бирон бир ишни талаб қилишдан олдин, ана шу талаб қилаётган ишини ўзи амалга ошира оладими, мана шу ҳақда чуқур ўйлаб кўриши керак. Афсуски, кўп ҳолларда биз ўзгалардан кўп нарсаларни талаб қиламиз-у, лекин ўзимиз талабга жавоб бермаймиз. Мана бир жонли мисол. Республикамиз мустақилликка эришгач, ўзимизнинг Давлат Мадҳиямизни қабул қилдик. Лекин нега биз ҳозиргача Мадҳияни куйлашни ва ижро этишни билмаймиз. Бунинг аксинча, боғча тарбияланувчилари ва мактаб ўқувчилари эса Мадҳияни куйлашни ва ижро этишни билишади. Ваҳоланки, ҳар бир ватанпарвар, маънавият эгаси юртимиз Мадҳиясини дилдан жўшиб куйлаши лозим. Қолаверса, Мадҳиянинг катта маънавий куч эканлиги ҳар биримизга тегишлидир.

Яна бир ҳолат ҳақида тўхталмоқчимиз. Ҳозирги кунда «маънавият» сўзини ишлатган ҳолда мақола ва рисолалар ёзиш матбуот саҳифаларида «мода» тусини олди. Маънавият зарурати ҳақида кўплаб фикрлар баён этилаяпти. Аммо, «Маънавият кунлари»ни амалда қандай ўтказиш услублари, мавзулари ва йўналишлари ҳақидаги фикрлар деярли айтилмаяпти. Маънавият тадбирларини фақаттина мафкуравий соҳа йўналишидаги муассасаларда ўтказилиш билан чегараланиб қолинмоқда. Ҳозирги куннинг талаби эса салгина бошқачароқ бўлиб, «Маънавият кунлари»ни кўпроқ ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган ташкилот, муассаса ва корхоналарда ўтказишга ҳаракат қилишни кўрсатмоқда.

Жойларда маънавият тушунчасини кишилар онгида тўла маънодаги ижтимоий эҳтиёж сифатида шакллантиришда бўш вақтдан самарали фойдаланиш муҳимдир. Агар биз бўш вақтнинг катта бойлик эканлигини чуқур ҳис қилсак, бўш вақт тадбирларини кўпроқ ташкил қилишга масъул эканлигимизни англаймиз.

Афсуски, бўш вақт муаммоси ҳозир ҳам муаммолигича қолаяпти, негаки, бозор иқтисодиётининг ҳозирги босқичида баъзи кишилар ўзларининг бўш вақтларини биргина «олди-сотди», ишлар яъни савдо-тижорат ишлари билан боғлиқ ҳолда ўтказмоқдалар. Кутубхоналар, театрлар, истироҳат боғлари ва зиёратгоҳ жойлар бирмунча ҳувуллаб қолаяпти. Бизнингча, жойлардаги раҳбарлар энг аввало ана шу муаммони ҳал қилиш йўллари ҳақида кўпроқ ўйлаши ва бу борада барча масъулиятни ўз зиммаларига олишлари керак бўлади. Афсуски, жойлардаги кўпчилик раҳбарлар йиллаб театрларга бормайдилар, бадиий китоб ўқимайдилар.

Хуллас, инсондаги маънавий эҳтиёж кўпроқ унинг бўш вақтида шаклланар экан, ҳар биримиз раҳбар сифатида бунинг масъулиятини тушуниб етишимиз керак. Шу асосда ҳар қандай иқтисодий барқарорлик негизида маънавий баркамоллик ётишини унутмаслигимиз лозим. Фақат шундагина давлат ва жамият қурилиши жараёнидаги барча фаолият турлари иқтисодиёт қонунлари асосида бир маромда такомиллашиб боради.

Имомқул НУРИНОВ,
Республика Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясининг тингловчиси

Нукусда — «Бизнес марказ»

XXI аср компьютерлар, технологиялар асри. Бу эса ҳозирданоқ келажак авлоддан янги техникани пухта эгаллашни талаб этади. Шу боис Қорақалпоғистон Республикаси пойтахтининг Соҳибқирон номи билан аталувчи кўчасида «Бизнес марказ» иш бошлади. Бу кошонада юзлаб ёшлар бизнес соҳасига олиб кириш учун зарур билимларни пухта эгаллайди. Шунингдек, марказда бизнес соҳасини ривожлантириш борасида изланишлар олиб бориш ҳам кўзда тутилмоқда.

Суратда: мутахассислар Салима КУЛЖИКОВА ва. Пўлат АЙТНИЁЗОВлар иш пайтида.
А.МУРОТОВ сурати (ЎзА)

ТАШАББУС

Республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси Чортоқ туман бўлими ёшларининг имкониятларини рўёбга чиқариш, изланиб ишлашларига изн бериш йўлида хилма-хил ташаббусларга қўл урмоқдалар.

Яқинда жамғарма фаоллари туман ва шаҳардаги ўқитувчи ҳамда ўқувчиларни моддий рағбатлантириб бориш мақсадида янги ташаббус билан чиқди. Унга кўра таълим-тарибя ишларини намунали йўлга қўйган, хусусан илғор тажриба усулларини қўллаган, ўқувчилар эса республика олимпиадаларида фахрли ўринларни эгаллаган муаллим энг кам иш ҳақининг уч баробари миқдоридаги мукофот пули билан тақдирланадиган бўлди. Олимпиадаларда ғолиб бўлган ўқувчиларни ҳам қимматбаҳо совғалар кутмоқда.

Шунингдек, мактаблардаги дарсдан ташқари ишларни юқори савияда ташкил этган, ўқувчиларда Ватанга, аждодларимиз меросига, қадриятларимизга, бугунги кунимизга меҳр-муҳаббат уйғота олган директор ўринбосарларига энг кам маошининг икки бараварi миқдоридаги пул мукофотлари таъсис этилди. Мукофотлар ўқув йилининг охирида ўз эгаларига топширилади.

Аҳмад ТЎЙЧИБОЕВ,
Наманган вилояти

«Туркистон» — SOS

КЕГАЙЛИДА «КАМОЛОТ»НИ КИМ ЎЙЛАЙДИ?!

Республикамиз Президентининг «Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси тўғрисида»ги Фармони қабул қилинганидан буён ярим йил вақт ўтди. Албатта, бу фурсат жамғарманинг жойлардаги бўлимлари маълум маънода шаклланиши учун етарлидир. Аммо баъзи жойларда «Камолот» янги ташкилот сифатида тўлақонли фаолият кўрсата олаётгани йўқ.

Қорақалпоғистон Республикасининг Кегайли туманидаги вазият юқоридаги хулосага асос бўлади. Тўғри, бу ерда ҳам жамғарма ишини йўлга қўйиш борасидаги қатор тадбирлар амалга оширилган. Шу йил 23 майда «Камолот» жамғармасининг туман бўлими таъсис мажлиси ўтказилди. Унда тумандаги давлат муассасалари, хўжаликлар, корхоналар раҳбарлари жамғарма бўлимининг тузилгани, Кегайлидаги ёшларнинг бошини қовуштирувчи, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилувчи, иқтисодий ислоҳотлар ва маънавий янгиланишлардаги иштирокини фаоллаштирувчи ташкилот вужудга келганидан мамнун эканликларини эътироф этдилар. Жамғарма бўлимини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга келишиб олинди.

Шу йил 10 июль куни Кегайли туман ҳокимининг 163-сон қарори қабул қилиниб, унга кўра тумандаги 58 та хўжалик, корхона ва муассасалар «Камолот» жамғармаси туман бўлими ҳомийлари қилиб белгиланди ва улар 1523000 сўм маблағни жамғарма бўлими ҳисобига ўтказишни ўз зиммасига олдилар.

Жорий йилнинг 15 октябригача «Камолот» жамғармаси туман бўлими ҳисобига туман ҳокимлиги 3070 сўм, туман халқ таълими бўлими 12500 сўм, «Кегайли» ҳунар лицейи 5000 сўм, бошқа айрим муассасалар 200, 300, 1000 сўм атрофида маблағ ўтказдилар, холос.

Кегайли туманида жами 8900 дан зиёд хонадон бўлиб, 56500 одам яшайди. Шундан 14 ёшдан 35 ёшгача бўлган фуқаролар 19500 нафардир. Туманда 32 та ўрта, 4 та тўлиқсиз ўрта, 5 та бошланғич, жами 41 та умумтаълим мактаблари бўлиб, уларда 13598 нафар ўқувчилар таълим олади. Бунга ҳунар мактабларидаги 2 минг нафарга яқин йигит ва қизларни қўшсак, «Камолот» жамғармаси туман бўлими зиммасида нечоғли масъулиятли вазифалар турганини ҳис этиш мумкин.

Кегайли ёшлари азалдан бир қанча жабҳаларда ўзига хос мавқега эга. «Камолот» жамғармаси туман бўлими раиси Жангабой Сафарниёзов, унинг муовини Дўстберган Уббиев қобилиятли, ишчан йигитлар. Аммо улар тузган яхши режалар, тадбиркорликка оид лойиҳалар ҳозирча қоғозда. Сабабки, маблағ йўқ!

Масаланинг илдизи тумандаги умумий вазиятта бориб тақалади. Бир неча йилдирки, Кегайлида иқтисодий ислоҳотлар суст бормоқда. Асосий тармоқ бўлган қишлоқ хўжалиги қолоқ соҳага айланиб қолди. 5 йилдан буён давлатта пахта сотиш режаси бажарилмайди. Туманда бошоқли дон етиштириш ҳам талаб даражасида эмас. Ўтган йили 1470 гектар ерга кузги буғдой экилган эди. Ҳар гектардан 1 центнердан, яъни сочилган уруғ миқдоридан икки баробар кам дон йиғиштириб олинди. Аммо ўтган йилги аччиқ сабоқлардан тегишли хулоса чиқариб олинмади.

«Камолот» жамғармаси туман бўлимининг асосий ҳомийлари қишлоқ хўжалиги ташкилотлари ҳисобланади. Жамғармани моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни ўз зиммасига олган 10 та кичик, хусусий корхоналар ҳам шу кунгача бирор сўм ўтказиб бермади.

Кегайлида «Камолот»нинг камолини ким ўйлайди?!

Бу саволга туман раҳбарияти, хўжалик, корхона ва муассасалар бошлиқлари, бутун жамоатчилик амалий ишлар билан жавоб беришлари керак!

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон»нинг Қорақалпоғистон Республикаси бўйича мухбири

Бозор ва унинг муаммолари

ХОМАШЁ СИФАТИ ПАНД БЕРМОҚДА

Бундан уч ой муқаддам Косонсойда чарм куртка ва пўстин ишлаб чиқарадиган «Касмир-дери» Ўзбекистон—Туркия қўшма корхонаси ишга тушди. Корхонада тайёрланган маҳсулотларнинг дастлабки туркуми чарм куртка ва юбкалар тезда сотилиб кетди. Бу корхона маҳсулоти харидоргир эканидан далолатдир.

Энди қўшма корхона қувватларни тўла ўзлаштириши, ишлаб чиқариш ҳажмини кун сайин кўпайтириши лозим. Чунки у бир йилда 50 мингта чарм куртка ва пўстин ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Шу сабабли ҳозир корхона маъмуриятини жиддий муаммо — корхонани хомашё билан таъминлаш ташвишга солмоқда. Хомашё жуда сифатли бўлиши керак, чунки туркиялик шериклар ўрнатган ускуналар маълум ҳажмдаги қўй терисини ишлашга мўлжалланган. Айни шундай терилардан сифатли маҳсулот олинади.

Бироқ «Касмир-дери»га хомашё етказиб берувчи «Ўзгўштсутсаноат» акционерлик жамияти, қўшма корхона битим тузган республиканинг барча вилоятларидаги савдо-харид тизими корхоналари талабларга мутлақо мос келмайдиган териларни таклиф этмоқда, бу терилар биринчи навбатда кичиклиги, ҳатто баъзан андозадагидан икки баравар кичиклиги учун яроқсиздир. Шу сабабли қўшма корхона ўзининг асосий вазифасини бажара олмаяпти, яъни ички бозорни таъминлаш ва экспортга маҳсулотни кўпайтириш вазифасини уддалай олмаяпти.

Бунинг устига, «Касмир-дери» шартнома тузган корхоналарнинг кўпчилиги ўз зиммасига олган мажбуриятни бажаришдан бош тортмоқда. Чунончи, Навоий, Бухоро, Тошкент, Жиззах гўшт комбинатлари ҳозиргача бир дона ҳам тери етказиб бергани йўқ.

Савдо-харид тизими корхоналари ҳам «Касмир-дери»ни хомашё тери билан таъминлаш юзасидан катта мажбуриятлар олган. Республика даражасида имзоланган битим шартларини бажаришда бундай масъулиятсизликка мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Тайёрловчилар ваъда қилган 50 минг терининг ўндан бир қисмигина корхонага етиб келди. Шуниси таажжублики, бунда Наманган вилояти савдо-харид бирлашмаси ходимлари айбдордир. Бу бирлашма Косонсой корхонасига шартномада кўзда тутилган 28 минг дона теридан бирорта ҳам етказиб бергани йўқ. Бирлашма омборларида хом тери йўқ эмиш. Хўш, вилоятдаги тайёрловчилар аҳолидан зарур хомашёни харид қилиб, тайёрлашга қодир бўлмаса, улар нима билан шуғулланишмоқда? Ёки тери тақчилми? Ихтисослашган деҳқон бозорларида сифатли тери исталганча топилади. Бу терилар қаёққа кетмоқда?

Қўшма корхонанинг Ўзбекистондаги муассиси — Косонсойдаги «Уй меҳнати» акционерлик жамиятининг директори Абдуғаффор Меҳмоновнинг фикрича, сифатли қўй териси вилоятдан ташқарига олиб чиқиб кетилмоқда. Демак, бу йўлга ғов қўйиш зарур.

Қўшма корхона раҳбарияти юз берган аҳволдан чиқиш йўлларини изламоқда. Қўшма корхона бош директори Асқар Авлиёевнинг гапига қараганда, сифатли хомашё етказиб берувчилар билан ҳисоб-китоб қилиш учун бир миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилишга рухсат олинди. Лекин бунинг эвазига атиги 5 мингта қўй териси сотиб олиши мумкин. «Касмир-дери» учун эса ҳар ойда беш-олти баравар кўп хомашё керак.

Хуллас, янги қўшма корхонани хомашё билан таъминлаш муаммосини сира кечиктирмай ҳал этиш зарур. Бунинг учун биринчи навбатда хомашё етказиб бериш юзасидан тузилган шартномаларга риоя қилинишига эришмоқ керак. Акс ҳолда бундай шартномаларни имзолашдан нима фойда? Томонлар ўз зиммасига олган мажбуриятларни оғишмай бажарган тақдирдагина рақобатбардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мумкин бўлади. Қўшма корхона муассислари (Туркия томонидан — «Итако» фирмаси) ўртасида тузилган шартномага мувофиқ, бу маҳсулотларнинг ярми экспортга мўлжалланган. Агар бу мақсад амалга ошмаса, «Касмир-дери»ни хомашё билан таъминлаш муаммосидан ташқари, Ўзбекистон ташқи иқтисодий фаолият миллий банкидан олинган икки миллион АҚШ долларидан кўпроқ кредитни қайтариб бериш масаласи кўндаланг бўлади. «Касмир-дери» қўшма корхонасининг тикув цехини қайта қуриш учун бир вақтлар олинган 6 миллион сўм «Уй меҳнати» акционерлик жамиятининг зиммасида турибди.

Айни пайтда республиканинг бир қанча вилоятларида Косонсойдаги каби қўшма корхоналар барпо этиш мўлжалланган. Ҳозирги пайтда битта корхонани хомашё билан таъминлаш муаммога айланган экан, бошқа вилоятларда қурилажак бундай корхоналарнинг ҳоли не кечади? Аввало мавжуд қувватларни ишга солиб, қўшма корхона бир маромда ишлашини таъминлаш керак. Афсуски, ҳали бунга эришилгани йўқ.

Назира ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

Қатағон қурбонлари

АКМАЛ ИКРОМОВ ВА МИЛЛИЙ МАТБУОТ ТАРАҚҚИЁТИ

Акмал Икромовдаги бошқариш санъати тобора тиниқлаша бошлади. 1929 йилда Узбекистон Комфирқаси МКга бош котиб қилиб тайинланади. Бу лавозимда у қамоққа олингунига, яъни 1937 йилнинг 21 сентябрига қадар хизмат қилди (уни 1938 йилнинг 15 март куни бўлиб ўтган «учлик» қарори билан Москвада отиб ташланган: КГБ ҳужжат асрови.)

Туркистонда, шахсан Узбекистонда мустақиллик учун кўпроқ яширин кураш олиб борган, ўз халқининг эркин, озод яшаши йўлида тинмай хизмат қилган, айтиш жоиз бўлса Шўро ҳукуматидан яхши умидлар кутиб отилиб кетган Акмал Икромовнинг фаолиятига назар ташлар эканмиз, унда халқ турмуш тарзини яхшилаш муаммоларига бағишланган жуда кўплаб сиёсий публицистик мақолалар, нутқлар, китоб ва рисолаларни кўрамиз. Буларда фақат Туркистон халқининг, Узбекистон меҳнаткашларининг турмушини яхшилаш, уларга маърифат ва маданият тарқатиш учун кураш йўналишини кўрамиз.

У нашр ишларига, уларнинг фаолият кўрсатишларига юракдан кўмак берган ғамхўр раҳбар эди. Шу маънода Акмал Икромовнинг муҳаррирлик фаолияти ҳам диққатга сазовордир.

Атоқли журналист ва ёзувчи Зиё Саиднинг кўрсатишича, ўша 1918 йилдан дарж этилган «Иштирокиюн» фирқа газетасини бошқариб, унга муҳаррирлик қилган ўткир журналистлар қаторида Акмал Икромовнинг номи ҳам тилга олинади. Бунда мазкур газета номининг ўзгариши, муҳаррирлари ва вазифалари тўғрисида қуйидагича маълумотлар берилади: «20-йил 19 декабрдан бошлаб, «Иштирокиюн» газетаси «Қизил байроқ» номи билан ўзгаради ва Туркистон Марказий комфирқа нашр афкори бўлиб чиқа бошлайди. 6-сониғочо Умар Алмуҳамедоф, 7-сонидан Мирмуҳсин, сўнгра 21-йил авғуст ойлориғочо давом эткан. 5-6 сониғочо муваққат муҳаррир Ҳ. Бурношиф, 10-сентабр — 85-сонидан Ғози Юнус, 8-март, 151-сонидан масъул муҳаррир Акмал Икромиф, кейин Раҳимбоеф, сўнгра охириғочо (22-йил, 10 сентабр 212-сониғочо) Усмонхон масъул муҳаррир бўлиб давом этдиради...» (З. Саид. Узбек воқтли матбуоти торихига материаллар. С.-Т., 1927, 92-93-бетлар).

Бу даврда газета халқ орасида пулсиз тарқатилиб, ҳатто деворларга ёпиштириб кетилса ҳам унга халқнинг эҳтиёжи йўқ эди. Сабаби, унда босиладиган материалларнинг аксарияти большевикларнинг халққа ёлғон ва юзаки нарсаларни тарқатиши, Шўрони қуруқ мақташи, саёз материалларни бериши эди.

Газетага Акмал Икромов бош муҳаррир бўлгач, унда сўз эркинлиги ва демократия нисбатан жонланди, бериладиган материалларнинг савияси оша бошлади. Унинг доирасига Элбек, Абдулла Қодирий, Фитрат, Чўлпон, Мунаввар қори, Ашурали Зоҳирий каби истиқлолчи ёзувчилар тортилди. Бош муҳаррирнинг ўзи эса Туркистон халқ хўжалигини тиклаш, урушда вайрон бўлган шаҳар ва қишлоқларда қурилишлар қилиш, Туркистон халқларининг бирлигини кучайтириш, ижтимоий адолатни қарор топтириш муаммоларига доир публицистик ва бош мақолалар ёзди.

Акмал Икромов 20-ва 30-йилларнинг йирик сиёсий публицисти сифатида танилган, айниқса сиёсий адабиётлар таржимачилиги ва таҳриршунослигида из қолдирган ўткир қаламли журналист эди. Унинг «Иштирокиюн», «Қизил байроқ», «Туркистон», «Қизил Узбекистон», «Ёш ленинчи», «Камбағал деҳқон», «Туркестанская правда», «Правда Востока», ҳамда «Правда», «Известия», сингари газеталар, қолаверса «Аланга», «Ер юзи», «Маориф ва ўқитғувчи», «Узгаришчи ёшлар» сингари журналларда юзлаб сиёсий публицистик мақолалари, нутқлари босилиб чиқдики, буларда ўз даврининг долзарб муаммолари ва уларнинг ечимлари очиб берилган эди. Бу мақола ва нутқларнинг кўпчилиги замон сенга боқмаса, сен замонга боқ руҳида бўлиб, яшаётган тузуми — Шўро даври талаблари билан узвий боғланган эди. Шундай бўлса-да, уларнинг талай қисмида ижтимоий адолат, мустақиллик тушунчаси, эркинлик нашидалари тўғрисида очиқ гаплар айтилган эди.

Акмал Икромов 20-йиллар ўрталарига келиб, ўзининг матбуотда эълон қилган мақолалари руҳидан, қолаверса большевиклар фирқаси олиб бораётган ислоҳот ишлари муаммоларига доир нутқлари талабларидан келиб чиқиб қатор рисолалар чоп эттирди. Булар сирасида унинг «Узбекистонда хотин-қизлар масаласи» (1925), «Ер ислоҳоти тўғрисида Узкомпартия ва ёш куммунистларнинг вазифалари» (1925), «Мафкура майдонида» (1926), «Оппозициянинг миллий масалалардаги оппортунистлиги» (1927), «Пахта мустақиллиги учун кураши» (1932), «Санъат ва адабиёт тўғрисида» (1936), «Узбекистон конституцияси лойиҳаси ҳақида» (1937) сингари кўплаб рисола, брошюралари киради.

У «Туркистон» газетасининг 1925 йилнинг июнь ойида босилган «Қизил матбуотнинг жанговорлиги» мақоласида ўша пайтларда фаолият кўрсатиб келаётган турли озодлик гуруҳлари (яширин, очиқ ҳолдаги) олиб бораётган турли-туман майда ишларга барҳам беришни маслаҳат бериб, демократияни ривожлантириш учун кўппартиялиликни кучайтириш лозимлиги ҳақида гапирган эди. Большевиклар партияси буёқда қолиб, унга муқобил ҳолда яна бошқа партияларни ҳам яратишдек антипартиявий иш олиб бормоқда», деган айблар 37-йил октябридаги тергов материалига, Акмал Икромов «иши»га тиркалган эди. Ваҳоланки, бу улуғ давлат арбобининг ўша даврдаги таклиф ва талаблари — кўппартиявийликни ташкил этиш демократиянинг нуфузини ошириш, бошқаришни халқчиллаштириш истиқлол туфайли эндигина амалга ошмоқда.

— Сира ёдимдан чиқмайди, — деб гувоҳлик берган эди Сулаймон Азимов, — Акмал ака ўша ёзувчилар съездида сўзлаган нутқида текстдан ташқари ҳолда чекиниш қилиб деган эдилар: «Ўзбекистон ёзувчиларининг ҳозирги пайтда кўпчилиги социалистик реализмни билмайдилар. Унинг мазмунида нималар яширинганлигини тушунмайдилар. Шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятни, адабиётни пайқамайдилар. Бу бор ҳақиқат. Уларнинг ижодларидан бу айтилганларнинг тескариси кўринмоқда. Агар очиқ айтсам, биргина Ғоир Жиғой эмас, бошқалари ҳам шаклан социалистик, мазмунан миллийлик билан иш тутмоқдалар. Шунда залдагилар қаҳқаҳа отиб кулишган ва давомли қарсаклар чалган эдилар...

Ҳа, тўғри гаплар. Чунки бу айтилган гапларнинг акс садоси ўша 37-йилдаги тергов материаллари орасига Акмал ака учун «ёрлиқ» қилиб ёпиштирилган эди.

Унинг ўша давр марказий газеталарида босилган йирик-йирик публицистик мақолалари биргина Узбекистон турмуш тарзи учун эмас, балки бутун ҳоким мамлакат халқ хўжалиги тараққиёти учун ҳам аҳамият касб этган эди. Унинг 1933 йил, 9 декабрда «Известия» газетасида босилган «Это задача нам по силе», 1935 йил, 26 январда «Правда»да босилган «Мои встречи с товарищем Куйбышевым», 1936 йил, 9 окятбрда яна шу газетада эълон қилинган «Садь Узбекистана», шу газетада яна ўша йили 2 ноябрида чоп этилган «Колхозный Узбекистан», қолаверса 1933 йил, 19 ноябрда «Правда Востока»да босилган «Минуя мучительную капиталистическую стадию» сингари ўткир публицистик мақолалари ўша даврнинг халқ хўжалигида муаммоли томонлар ечимини берган ўткир журналистик асарлар эди.

Акмал Икромов ўзининг ижтимоий-сиёсий ва журналистик фаолияти давомида Республикада 20-30 йилларда пайдо бўлган деярли барча газета ва журналларга иқтисодий жиҳатдан ёрдам қилди. Чунончи, чиқишдан тўхтаб қолган «Қизил Узбекистон», «Камбағал деҳқон», «Ёш ленинчи» ва бир қатор вилоят газеталари «Фарғона», «Сталин байроғи», «Ленин йўли», сингари даврий нашрларига давлат бюджетидан маблағ ажраттириб, уларнинг фаолиятларига оқ йўл тилаган ҳам шу улуғ инсон эди.

Халқ учун, ватан учун хизмат қилиб, Шўролар давридан яхши умидлар кутиб зўр умидворлик билан яшаган, истиқлолни бир умр юракдан ҳис этиб келган буюк давлат арбоби, таниқли журналист ва матбуот жонкуяри Акмал Икромов тақдири Президентимиз Ислом Каримов ҳақли кўрсатиб ўтган ўша 1937-1939 йиллар орасида ички ишлар органлари, шахсан «учлик» томонидан отиб ташланган ўзбекистонлик 6920 та йирик зиёлиларимиз — ёзувчи, журналист, педагог ва маданият ходимларимизнинг бири сифатида ҳал бўлди. Ленин-Сталин фирқасига, унинг мудҳиш ғоясига «садоқат» билан хизмат қилиб, эвазига йўқ қилиб юборилган бу буюк сиймонинг айбловида шундай жумлалар бор эди: «Маҳбус Акмал Икромов 1898 йилда Тошкентда туғилган... Унинг фаолиятида Шўроларга қарши қуйидаги душманликлар борлиги аниқланди: у «Миллий истиқлол»нинг ташкилотчиларидан; Файзулла Хўжаев, Абдулла Каримов, Мунаввар қори, Отажон Ҳошим, Наим Саид, Маннон Рамзи, Қурбон Берегин, Фитрат, Чўлпон сингари энг хавфли миллатчиларни уюштириб, чет эл билан боғланиб қуролли қўзғалон билан Шўро ҳокимиятини ағдармоқчи бўлган. Босмачилик ҳаракатида улар бошлиқларини қўллаб-қувватлаган...» сингари тўрт саҳифали «айбнома» эълон қилинган ва унга 57, 67 ва 58-моддалари қўлланиб отув жазоси белгиланган эди.

Шундай қилиб ўзбекнинг улкан жамоат ва давлат арбоби, мустақиллик учун ҳам яширин, ҳам ошкора кураш олиб борган ўғлони, йирик журналисти ва матбуот жонкуяри Акмал Икромов Шўронинг шўрваси оловида 40 ёшида орамиздан кетган эди. Ундан бизга обида сифатида юздан ортиқ публицистик мақола ва ўнлаб рисолалар юзга яқин мантиқан пухта нутқлар, мустақиллик нашидаларига бағишланган ибратлар қолди.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
тарих фанлари доктори.

Охири. Боши ўтган сонда

УЛУҒЛАШ КАСАЛИ

Мамлакатимизда истиқлол шарофати билан пайдо бўлган воқелик Узбекистон тарихи илмида мутлақ янгича методологик мезонларга кўра иш тутишни кун тартибига қўйди. Мустақиллик эълон қилингандан бери ўтган беш йилдан мўлроқ давр мобайнида турли миқёсдаги илмий ва ижтимоий давраларда тарихимизни ўрганиш ва ўргатиш хусусида қизғин баҳслар кечди. Айниқса, Шўро маддоҳлари томонидан тамомила сохталаштирилган Урта аср ҳамда XIX асрнинг иккинчи ярми XX аср бошлари Туркистон тарихига доир мунозара ва мулоҳазалар ижтимоиётчи зиёлиларимизнинг бош мавзуига айланиб қолди. Мазкур мавзулар бўйича жиддий фикр алмашувлардан сўнг муайян илмий якдилликка ҳам эришилди. Бунда Республикамиз раҳбариятининг маънавият ва миллий қадриятларимиз борасидаги изчил сиёсати бош омил бўлди. Айни чоғда Амир Темур ва темурийлар даври ҳамда сўнгги юз йиллик тарихимизнинг улкан сиймолари Абдулла Қодирий, Беҳбудий, Фитрат, Файзулла Хўжаев таваллуд саналарининг кенг нишонланиши тарих илмимизнинг мусаффо булоқ кўзлари очилиб, катта ўзанлар бўйлаб оқиши учун имкон яратди. Ана шу амалий жараёнлар ва илмий ислоҳотларнинг пировард ҳосиласи ўлароқ куни кеча Вазирлар Маҳкамасининг «Узбекистоннинг янги тарихи»ни тайёрлаш ва нашр этиш тўғрисида» қарори эълон қилинди. Бу мустақиллигимизнинг ҳозирги босқичида Ватанимизнинг янги илмий тарихини яратишга масъулмиз ва тайёрмиз демакдир. Ана шу қарор мазмуни миллий тарихимиз ҳақида ёзилаётган ва ёзилажак мақола, рисола, дарслик ва бошқа турли нашрлар учун методологик асос бўлишини таъкидлаб, ундаги айрим бандларни алоҳида қайд этмоқ мақсадга мувофиқдир. Чунончи «... тарихий жараёнларни чуқур илмий тадқиқ этиш ва холисона ёритиш; ... бир ёқлама, субъектив ёндашувларга йўл қўймасдан ягона, холисона тадқиқот услубига амал қилиш; .. эски коммунистик-большевистик мафкура ақидаларига ва ўтмишни сохталаштиришга йўл қўймаслик...; ёшларни миллий истиқлол ғоялари, ватанпарварлик ва умуминсонийлик руҳида тарбиялашда тарихий воқеа-ҳодисаларнинг аҳамиятини эътиборга олиш».

Хўш, методологик мезонларимиз илмий тафаккурнинг бирламчи талаби бўлган «холислик» дея белгиланаётган экан, унга ҳамиша ҳам амал қилинаяптими? Сўнгги пайтларда турли муносабатлар билан маҳаллий ва хусусий «тарих»лар яратиш ташаббуси авж олмоқда. Албатта, ўз қишлоқ, туман, шаҳар ва ёки шажара тарихларига қизиқиш, уни авлодларга ўргатиш жуда фойдали. Зеро ўзимизни англаш ўз аждодларимиз ва кичик ҳудудларимиз ўтмишини билишдан бошланади. Бироқ Шўро замонларида махсус ташкил этилган «Колхозлар тарихи» институтининг солномаларига суяниб, ёки ўз аждодларимиз ҳақидаги «миш-миш» афсоналарга берилиб, кечаги 70-80 йиллик тарих билан чекланиш, изланмай, илмий тадқиқотларсиз «нохолис» битикларга боғланиб қолиш миллий-маънавий тараққиётимиз учун ҳеч қандай наф келтирмайди. Аксинча саёз «тарихбозлик» ва шу йўл билан буюклик касалига чалиниш авлодлар онгига номарғуб дунёқарашни сингдиради. Очиғи, бир миллат мисолида бир аср давомида алданган авлодлар етиштириш тажрибаси бугун фош бўлди. Энди хушёр тортмоққа барчамиз бурчлимиз.

Гапнинг индаллосига кўчсак, бу ўй-мулоҳазалар менда тарих илмида докторлик даражасига етишган олим Ҳайдарали Узоқовнинг «Туркистон» газетасининг икки сонида (1996 йил 94, 95) эълон қилинган «Акмал Икромов ва миллий матбуот тараққиёти» номли катта мақоласи муносабати билан туғилди. Очиғи, сарлавҳанинг ўзиёқ фикрга шубҳа солди. Тараққиётнику қўя турайлик, «Акмал Икромов ва миллий матбуот» деган тушунчанинг ўзи нечоғлик мувофиқ экан? Жадидчилик ҳаракати ва адабиёти масалаларини ўрганиб юриб, миллий матбуотимиз Исмоил Обидийнинг «Тараққий»си билан бошланиб, жадидларнинг «Улуғ Туркистон», «Турк сўзи» газеталари билан якун топган ва унинг қайта туғилиши ҳозирги истиқлолимиз билан боғлиқ деб ўйлардим. Қолаверса, ижтимоий адолат тикланиб, Президентимиз Фармони билан «Тараққий»нинг илк сони чиққан 27 июнь куни «Узбек миллий матбуоти куни» деб эълон қилинди. Мақола муаллифи ҳавола қилган Зиё Саиднинг «Ўзбек вақтли матбуоти тарихига материаллар» китобида эса Акмал Икромов фаолият юритган «Иштирокиюн» газетасига шундай таъриф берилади: «Бу газета — ўзбек қизил матбуотининг ибтидоси». Умуман, Зиё Саид таъкидлашича, «Октябрь инқилобидан кейин 1918 йил бошидан бошланган қизил матбуот... инқилобий масалалар ҳақида кенг ташвиқот, тарғибот юргизиш ва ерли меҳнаткашларни Октябрь байроғи остига тўплаш мақсади билан вужудга келди». Хўш, матбуот миллийлиги қайси мезонларга кўра белгиланади? Тил жиҳатига кўрами? Агар ундай десак, Россия истилосидан сўнг Туркистонда чиқа бошлаган биринчи нашр «Туркистон вилоятининг газети» ҳам рус ва ўзбек тилида чоп этиларди. Ғоявий йўналишига кўра эса мустамлака сиёсатининг мафкурасини таширди. Узбек тилида октябрь тўнтаришидан кейин чиққан барча расмий нашрлар большевистик мафкура учун хизмат қилди. Шу боис буларни ҳам миллий матбуот намуналари дея олмаймиз. Фақат миллат манфаатлари учун курашган жадид матбуотигина бу юксак номга даъвогарлик қила олади. Акмал Икромов фаолияти эса бевосита расмий қизил матбуот билан боғлиқ. Шу боис юқоридагича сарлавҳа қўйиш ҳеч бир мантиққа сиғмайди.

Сарлавҳа ўз йўлига, балки мақола, мазмунан янгиликларга бойдир дея майда сатрларга кўз югуртирасиз. Ажабо, шубҳа устига шубҳа, таажжуб устига таажжуб. Сон-саноқсиз услубий ғализлик, имловий хатоларни санамай қўяқолайлик. Фақат далил ва талқинларнинг ўзи ёқа ушлашга мажбур қилади.

Аввал далиллар хусусида. Мақола муаллифи ёзганидек, Акмал Икромов Тошкентнинг «Эгарчи»сида эмас, «Ўқчи» маҳалласида туғилган. Отаси Икром домла Оренбург ислом олий мадрасасида эмас, Бухоро мадрасаларидан бирида ўқиган. Ўз уйида мактаб очиб, муаллимлик қилган. «1914 йилда Тошкентда иккинчи босқич тўлиқсиз олий мадраса» бўлганми йўқми, ҳар қалай бундай ўқув юрти ҳақида ҳеч бир манбада маълумот учратмадик, аммо шуниси аниқки, Акмал таълимни ўз отаси мактабида олган ва муҳтарам тарихчи олим далилларига зид ўлароқ у мадраса тупроғини ялашга имкон топмай, Пискент қишлоғида Иброҳимбой исмли отасининг дўсти қўлида хизматда бўлган. Қизиқ, тарихчимиз Акмал Икромовни матбуот билан қай тарзда бўлмасин боғлаш керак деган мақсадни қўйганми, ҳеч иккиланмай далилларни сохталаштиришга ўтади. Хатто ўзи ҳавола қилган адабиётларни ҳам жиддийроқ ўрганмайди. Масалан, мақолада келтирилишича, А. Икромов 1920 йил март ойида Фарғона вилоят фирқа котиби ва шунингдек, вилоят газетаси «Фарғона»га ғоявий раҳбарлик қилиб туриш вазифасини» олади. Юқорида зикр этилган Зиё Саид китобида ёзилишича эса «Фарғона» газетаси 1921 йил 27 майдан «Меҳнат байроғи» газетаси ўрнига чиқа бошлаган. Балки олимимиз ўша «Меҳнат байроғи»ни назарда тутгандир, дея яна рақамларни солиштирамиз. Афсуски тарих мазкур газетанинг ҳам 1921 йил январь ойидан чиқа бошлаганига гувоҳлик беради. Ваҳоланки бу пайтда А. Икромов Сирдарё партия қўмитасида мафкура бўйича котиб бўлиб ишларди. Хўш, қай бирларига ишонмоқ керак?

Худди шунга ўхшаш ҳол А. Икромовнинг «Қизил байроқ» газетасида ниҳоятда қисқа муддат — икки-уч ойгина ишлаган даврига нисбат бериб ҳам такрорланади. Эмишки, газета доирасига Элбек, Абдулла Қодирий, Фитрат, Чўлпон, Мунаввар қори, Ашурали Зоҳирийлар айнан А. Икромов масъул муҳаррирлик даврида тортилган экан. Далиллар эса яна бу фикрни инкор этади. Масалан, Чўлпон, Зиё Саид ёзишича, газетага у «Туркистон» номини олганидан сўнг, Усмонхон Эшонхўжаев муҳаррирлиги даврида жалб этилади. Айни шу даврда газета саҳифаларида нисбатан хур фикрлиликка йўл берилиб, туркийлик, истибдод хусусида муайян фикрлар кўрина бошлаганда, республика комфирқа котиби Акмал Икромов «Сиёсий кўрларимиз» деган мақола билан чиқиб, шундай «оғмачиликлар»ни кескин қоралайди ва газетани ишчи деҳқонлар манфаатига қарши қурол сифатида баҳолайди. Ана шундай қарашдаги, тиш-тирноғигача большевик бўлган шахс ҳеч қачон Фитрат ва Мунаввар қори каби миллатнинг истиқлол учун курашларида маънавий раҳнамоси бўлган шахсларга хайриҳоҳ бўлаолмасди. А. Икромовнинг ўғли ёзувчи К. Икромов отаси ҳақидаги китобида хотираларини ҳикоя қиларкан, унинг ҳибсга олиниши арафасидаги энг сўнгги сўзларини ёдга олади: «Уғлим, бошимга қандай кун тушмасин, мен ҳақимда нима демасинлар, шуни билки, мен ҳамиша ҳалол коммунист, большевик, ленинчи бўлганман». А. Икромов айнан шу тушунча ва ақидалари учун ҳам 20-йилларнинг ўрталаридан бошланган «жадидчилик» ва жадид зиёлиларига қарши ғоявий курашнинг бош идеологи бўлди. Нафақат ғоявий, айни чоғда Республиканинг биринчи раҳбари сифатида 1929 йилда Мунаввар қори бошлиқ жадид миллатчиларининг илк жисмоний қатағонига фатво берди. 1927 йил октябрь ойидаги Самарқандда ўтган Узбекистон маданият ходимларининг иккинчи қурултойини эслайлик. Комфирқа котибининг «Мафкуравий жабҳадаги кураш ва маданият ходимларининг вазифалари» мавзуидаги маърузасида жадидларнинг ўша машъум илк қатағони учун ғоявий замин ҳозирланди, «Кишан киймa, бўйин эгма, ки сен ҳам хур туғилгонсан» дея миллатини эрку озодликка чорлаган оташин шоир Чўлпон таҳқир этилиб, қораланди ва ҳатто қурултойдан ҳайдаб чиқарилди. Хўш, бундай далилларни назардан четда тутиб, тарих ёзгувчимиз Вазирлар Маҳкамаси қарорида кўрсатилган «бир ёқлама, субъектив ёндашувларга йўл қўймасдан, холис тадқиқот»га даъво қилаолдими?!

Гарчи тарихий далилларни билмаслик тарих фанлари доктори учун кечиримли ҳол бўлмасада, банда эканимизни ёдга олиб кифояланиш мумкин эди. Аммо талқиннинг тутуриқсизлигини ошкора кўриб туриб қандай қилиб индамаслик мумкин. «Акмал Икромовнинг раҳбарлик таланти, фикрлаш қобилиятининг юксаклиги Ленининг назарига тушган, Сталинни қувонтирган» бўлса, демак у қизил истибдоднинг республикамиздаги ёвуз тажассуми бўлиб шаклланган экан-да! Ёки бўлмаса «1925 йилнинг январида уни Ленининг шахсан кўрсатмаси билан Узбекистон комфирқа МКнинг мафкура ва масъул котиблиги лавозимига тайинланиши» ҳам шундай хулоса учун яна бир ишорами?! Таажжуб, бир неча сатр юқорироқда А. Икромов «1921 йилнинг октябрида мафкура котиблигидек муҳим лавозимга тайинлангани» қайд этилганди. Бечора газетхон қай бирига ишонсин? Буям майли-я аммо 1924 йил 21 январда вафот этган «доҳий» қандай қилиб бир йилдан сўнг «шахсан курсатма» бера олди экан?! Шундан кейин ҳам ёқа ушламайсизми?!

Талқин тутуриқсизлиги ҳақида гап кетар экан, ана шундай бемаъни лафзни кўпчилик учун ниҳоятда ҳурматли, юксак тафаккур ва мантиқ соҳиби бўлган марҳум Сулаймон Азимов хотиралари тарзида келтирилиши кишини ранжитади. Масалан А. Икромовнинг матбуот тарихида ўрни масаласига бағишланган мақолада мавзу бир четда қолиб, босмачилик ҳақида узундан узоқ ва пала-партиш мулоҳазалар баён қилинар экан, бир ўринда «Ерлик халқ босмачиликни ташкил қилмаган, хаёлига ҳам келтирмаган...» дея фикр билдирилади. Қуйироқда эса шу фикрнинг тамомила тескарсини уқийсиз: «...урислярни босиб келиши Шўрони Туркистонда ўрнатилишига қарши бош кўтарган ерлик бойлар, ер эгалари, аслзодаларни бефарқ қолдирмади...» Яна қуйироқда «миллий иккиюзламачилар» деган жумла қўлланади. Қизиқ, наҳотки иккиюзламачиликнинг миллий ё номиллий кўринишлари бўлса? Бу ёғига мантиқсиз, услубий ғализ, сира куракда турмайдиган жумлалар пойма-пой келаверади. Изланишларини тарих соҳасига бурган олим зиммасидан на фикр ва на сўз масъулиятини ҳеч ким соқит қилаолмайди.

Акс - садо

Мақола сўнгларида муҳтарам олимимиз Акмал Икромовни «Ленин — Сталин фирқасининг мудҳиш ғояларига садоқатидан сўз очаркан, бу сўзни истеҳзо билан қўштирноқ ичига олади. Йўқ, Акмал Икромов мисолида коммунистик ғояларга садоқат сўзини сира қўштирноқ ичига олиш мумкин эмас. Зеро, биз юқорироқда унинг қатағон олдидан айтган энг сўнгги юрак сўзларини келтирган эдик. У сўнгги нафасигача ўша ғоя кишиси эди. Ўша ғоянинг қурбони бўлди. Алданганини, миллатларни ғорат этмоқчи бўлган ёвуз тузумнинг «паракчи»си бўлганини англай олмай қурбон бўлди. Бугун Акмал Икромов номи абадийлаштирилиб, турли издиҳомларда тилга олинаётган экан, бу унинг ғоясига ҳурмат юзасидан эмас, асло. Бу фақатгина ўзбекнинг истеъдодли, қобилиятли бир фарзандига эҳтироми. У ўзи каби юзлаб фожеий тақдирларнинг тажассуми. У миллатнинг тақдири, келажаги, борлиги ҳал этилаётган муҳим бир паллада парокандалик эмас, ҳамжиҳатлик, биродарлик ва ирода лозим эканини ўз фожеаси билан бизга англатиб турадиган тарихий сабоқдир.

Мен биргина мақола муносабати билан ҳурматли олимимизга гиначонлик қилишни назарда тутганим йўқ. Кўнглимдан сезиб турибманки, олимнинг ниятлари тоза ва самимий. Сўнгги пайтларда тарихимизга яхши ният билан мурожаат этиб, янгича талқинлар беришга интилаётган олимларимиз кўп, иншооллоҳ! Фақат бир андиша кишини ўйга толдиради. Бугун 30 ёшнинг юқорисидаги барчамиз Шўронинг ғоялари исканжасида бўлганмиз. Ҳар турли найранг билан онгимизга ўша идеология сингдирилган. Ақл-заковатинг камолига етганида, ақидалардан воз кечиш осонмас. Шоир айтмоқчи, «бу йўл бир кун албатта ўтилгуси». Аммо бугун бўлмаса қачон? Биз ҳали ҳам аксарият қалбимиз билан мустақилликни ҳис қилаяпмиз. Шу боис ниятларимиз ҳар қанча улуғ бўлмасин, онгимиздаги эскича ақидалар панд бериб қуйяпти. Шу асно англаб-англамай, бор ҳақиқатларни гоҳо хаспўшлаб, гоҳо сунъийлаштириб, кечаги «буюклар»имизни улуғлаш касалига чалиниб қолаяпмиз. Дўппини бошдан олиб эмас, аксинча бостириброқ кийиб, яқин кечамизга назар солайлик. Оқни оқ, қорани қора дейишдан чўчимайлик. Зеро биз ёзаётган тарихлар шу куннинг ўзидаёқ фарзандларимиз қўлига тутқазилаяпти. Агар улар 1991 йил сентябридан бошланган ўзбек миллатининг янги мустақил тарихини ҳис қилмай, «70-80 йиллик Шўро тарихида ҳам мустақиллик учун курашган юрт раҳбарлари бор экану, фақат давр имкон бермаган экан» дея енгил хулоса чиқариб қўйсалар, биз ҳеч қачон сўнгги беш йилимизнинг алоҳида буюк бир аҳамиятини тушунтира олмаган бўламиз. Бу эса бизни яна тарихий тафаккур буҳронларига дучор этиши ҳеч гап эмас. Шу маънода «Узбекистоннинг янги тарихи»ни яратиш иши барча зиёлиларимиз айниқса, янгича, мустақил тафаккур зиёлиларининг бирламчи вазифаси бўлиб қолмоғи керак.

Шуҳрат РИЗАЕВ.

Ўзбекистон телевидениеси байрам кунларингиз мароқли ўтишини тилаб қуйида Янги йил дастурини эълон этади.

ДУШАНБА, 30

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Қиз ва куёнчалар», «Буюк ёпилиш». Мультфильмлар.
8.50 «Қўшиғим — жон қўшиғим».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
10.45 Бокс бўйича Ўзбекистон кубоги. Ярим финал.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Тошкентга саёҳат». Фарғона вилояти мусиқали драма ва комедия театрининг спектакли.
13.30 «Кўнгил тароналари». Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Эркатой».
18.40 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.00 «Вақт». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.30 «Морена Клара». Телесериал.
22.15 «Бу оқшом...»
22.35 «Ёшлар базми». Байрам дастури.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Мақом кечаси.
00.30 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
18.15 ТВ-2. Эълонлар.
18.20 «Қиш кунларининг бирида». Мультконцерт.
18.50 Болалар ва катталар учун қувноқ шеърлар.
19.00 «Ўтган йилги қор ёғди». Катталар учун мультфильм.
19.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
20.00 «Автосалон». Байрам дастури.
20.10 «Қалбдан қалбга». Вена бали.
20.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз». Видеоклип.
21.05 «Оловуддин-97». Киноконцерт.
21.25 «Курьер».
21.40 «Турли қизиқишлар».
22.15 ТВ сирларни ошкор этади.
22.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.55 — 00.30 Янги йил кинозали.

IV

17.10 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мулькарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Спорт-тайм».
19.40 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.00 Кечки сеанс. «Қўриқчи». Бадиий фильм.
21.30 Видеоканал «Кимга қанақа?». Байрам дастури.
«Эҳтиёжга эътибор...»
«М» хабар.
«Душанба».
«Шлягер»
«Авторейд».
«Аёл».
«5+1». Интервью.
00.05—00.15 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 31

Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Янги йилим — яхши йилим». Адабий-мусиқий композиция.
8.50 «Ёртиқулоқ ва ялқовлар». Мультфильмлар тўплами.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Яхши кайфият». Мусиқий дастур.
10.30 Бокс бўйича Ўзбекистон кубоги. Финал.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Омад кулиб боққанда». Бадиий фильм.
13.10 «Кутлов». Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий жамоаларининг Янги йил байрам дастури.
14.00 — 16.15 Саид Аҳмад. «Келинлар қўзғолони». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ён-ён, арчажон!»
18.40 Мусиқий йилнома.
19.20 Байрам табриги. Эълонлар.
19.30 «1996 йил». Информацион шарҳ (рус тилида).
20.00 Байрам табриги. Эълонлар.
20.10 «Бир ўлка-ки...» 1-қисм.
20.35 «Юлдузлар шуъласи». Спорт кўрсатуви.
20.55 Байрам табриги. Эълонлар.
21.00 «Йилнома». Информацион шарҳ.
21.45 Байрам табриги. Эълонлар.
21.55 «Бир ўлка-ки...» 2-қисм.
22.25 «Репортаж».
22.40 «Мутойиба». Янги йил ҳазиллари.
22.55 ТВ-I каналида Янги йил. 1-қисм.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг байрам табриги.
00.05 ТВ-I каналида Янги йил. 2-қисм.
01.30 «Чимён тароналари».
02.20 «Мафтункор чеҳралар».
03.00 Эстрада калейдоскопи (Сан-Ремо-96).
03.30 «Ватан тимсоллари».
03.40 — 03.50 «Янги йилингиз билан!». Видеоклип.

II

18.00 Янгиликлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
18.10 Эълонлар.
18.15 Йил якунлари.
18.30 Болалар учун. Янги йил мультфильмлари.
18.50 «Янги йил учрашувлари». Байрам дастури.
19.20 «Биз Ўзбекистонда яшаймиз», Блиц-интервью.
19.25 Эълонлар.
19.30 «1996 йил». Информацион шарҳ (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
20.05 «Янги йил учрашувлари». Байрам дастурининг давоми.
20.25 Бриджит Бардо қўшиқлари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Йилнома». Информацион шарҳ.
21.45 Эълонлар.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
21.55 «Санта Клаус билан шартнома». Бадиий фильм.
23.15 «Янги йил байрам дастури». 1-қисм.
«Ўзбекистон: кундан — кунга». Видеоклип.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг байрам табриги.
00.05 «Янги йил байрам дастури». 2-қисм.
01.05 «Азизим Шанель». Бадиий фильм.
02.45 — 03.15 Мусиқий дастур.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси..
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Чинор». Байрам дастури.
19.30 «Сен ҳақингда ва сен учун». Мусиқий дам олиш кўрсатуви.
19.50 «Келинг, Янги йилни кутайлик». Билиб қўйган яхши.
20.20 Эълонлар.
20.25 «Шаҳрим — фаҳрим». Шаҳар ва унинг кишилари Янги йилни кутиб олиш арафасида.
20.55 Кинонинг олтин асри. «Итальянча Бонни ва Клайд» (Италия).
22.15 «Эсдалик учун дастхат».
22.45 Бизнинг табрикларимиз.
23.10 «Рақслар қанотида». Жаҳон халқлари рақслари.
23.45 Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг Янги йил табриги.
00.05 «Янги йил учрашувлари». «Илҳом» театри.
01.05 «Эколот-коктейль». Ёшлар учун Янги йил дастури.
01.45 Эълонлар.
01.50 Кинонинг олтин асри. Андриано Челентано «Телбаларча ошиқ» фильмида (Италия).
03.30 Эълонлар.
03.35—03.45 «Хайрли тонг!».

ЧОРШАНБА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.45 «Йилнома».
*
8.45 «Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!». Мадҳия.
8.55 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 1-қисм.
9.10 «Ассалом, Янги йил!». Болалар карнавали.
9.40 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 2-қисм.
9.55 «Ёшлигимнинг олтин сози». Байрам мусиқий дастури. 1-қисм.
10.25 Спорт йилномаси.
10.50 «Зилол». Фольклор-этнографик ансамбларининг телевизион фестивали.
11.30 «Темурнома».
11.50 Йил беллашувлари. Бокс.
12.20 «Маъруф ва Шариф». Бадиий фильм.
13.45 Йил беллашувлари. Бокс.
14.20 «Пингвин Лоло саргузаштлари». Мультфильм. 3-қисм.
14.40 «Янги йилнинг биринчи куни». Байрам лавҳаси.
14.50 «Ёшлигимнинг олтин сози». Байрам мусиқий дастури. 2-қисм.
15.20 Уйғун. «Парвона». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
17.20 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
17.25 Президент арчаси.
18.00 «Бир ўлка-ки...». 3-қисм.
18.25 «Морена Клара». Телесериал.
19.10 «Ўзбекенгилсаноат: йил якунлари».
19.20 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
20.10 «Янги йил эртаги».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
21.05 «Яна Тошкентга саёҳат». Театрлаштирилган мусиқий дам олиш дастури.
21.50 Диққат, телепремьера! «Ака Шариф Тошкентда». Бадиий фильм.
23.10 «Автоолам-шоу». Байрам дастури.
23.50 «Шаҳризоданинг янги эртаги». Киноҳазил.
00.10 «Амир Темур йили қўшиқлари». Видеоклип.
00.15 «Нури дийдам». Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар (Ҳиндистон).
02.25 Шарқ эстрадаси оҳанглари.
02.45—02.55 «Ватан тимсоллари».

III

18.00 Янгиликлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мультфильм. Янги йил сони.
18.35 «Нафис мажлислар».
19.15 «Мусиқий йўлка».
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
19.55 «Офисино» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
21.00 Ўзбекистон юлдузлари табриклайдилар.
«Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Кинонигоҳ». Янги йил киносеанси.
00.20 — 00.25 «Мустақил Ўзбекистон». Видеоклип.

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.00 «Биргаликда куйлайлик».
11.50 Эълонлар.
11.55 «КВН-финал».
13.35 Киносалон. «Ўғрилар мактаби». Бадиий фильм. 1-серия (Италия).
15.05 Эълонлар.
15.10 «Жонли тил».
16.10 «Бу ажиб дунё».
16.30 «Учрашгунча хайр!».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Тошкент оқшомида».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Салом, келажак!».
20.05 «Алло, эшитаман!..»
20.35 Эълонлар.
20.40 «Каталог-шоу».
21.40 Киносалон. «Ўғрилар мактаби». Бадиий фильм. 2-серия (Италия).
23.15 Эълонлар.
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

Сирожиддин РАУФ

ТЕГРАМДА ЮЗ ФАСЛ АЛМАШДИ...

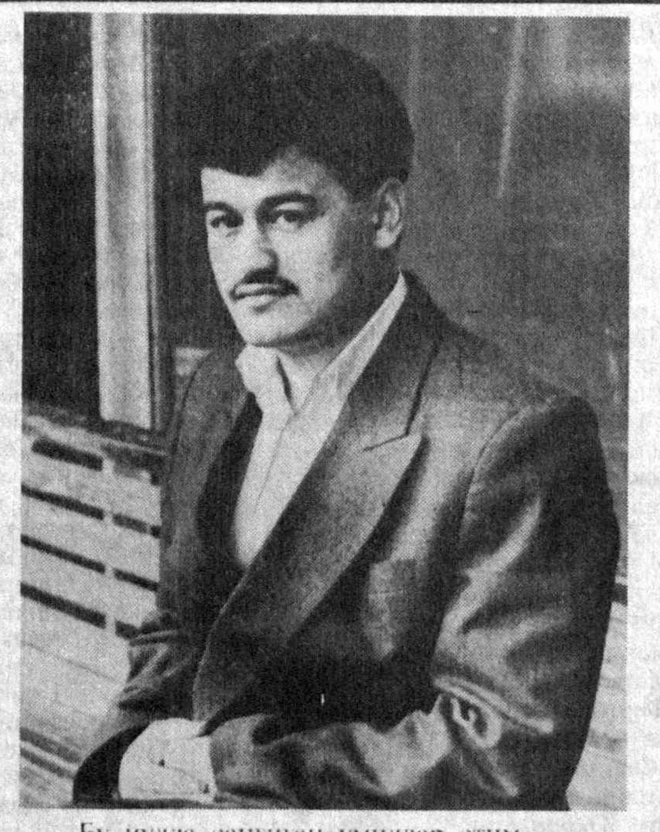

Қуёш кукка қадалган пайти,
Тирикликнинг энг маъсум байтин
Қушиқ қилиб сойларми айтди...
Ишқим қалбда чуғланди ял-ял.

Меҳрин менга куп куриб гуллар,
Утган эди неча ой, йиллар,
Бу чарх тағин не пайғом йуллар?..
Ишқим қалбда чуғланди ял-ял.

Муҳаббат деб тукилган эдим,
Тақдиримдан укинган эдим,
Толеимга юкинган эдим,
Ишқим қалбда чуғланди ял-ял.

Умр йул деб айтмишдир башар,
Жим борурмиз қай томон бошлар.
Билмасмиз не йуллар туташар,
Ишқим қалбда чуғланди ял-ял.

Шундоқ ғалат ҳаёт уйини:
Бир курсатиб ёрнинг буйини,
Қузғотди-ку, ҳислар қуюнин,
Ишқим чунон чуғланди ял-ял.

* * *

Мирзо акага

Майсани майсадек курдим мен,
Харсангни харсангдек, гилни гил.
Ёмғирни булутдан сурдим мен...
Тангрим, курлигим-чун, кечиргил.

Офтобга тобланиб, яйрадим,
Зилол сувдан симирдим қона.
Тилимни санога қайрадим,
Даҳри дунга боқдим ҳайрона.

Асрий тоғлар ҳайбатин туйиб,
Ақлу ҳушим тамом адашди.
Кийимларин ирғитиб, кийиб,
Теграмда юз фасл алмашди.

Ҳайрат булди дарахтда битган
Ризқ ҳам ҳатто яширмам, э воҳ.
Муъжизангдан муъжиза кутган —
Мен ғофилни кечиргин, Оллоҳ.

Воҳ саждага бошимни эгдим —
Сени билмас бандалар мискин.
Куп такаббур, куп даҳрий эдим,
Бироқ раҳминг кунгилга таскин.

Ҳақ деб яшаш — улуғ ҳидоят,
Руй беражак бирдамас бирда:
Ишқинг туғён ургай ниҳоят
Ё раб, уч юз олтмиш томирда.

Бу оламни этолса ғорат,
Мажнунлиғим овозалари.
Ужмоҳ сари очилгай шояд,
Асл Ватан дарбозалари!

* * *

Умр утса, ғафлатни кеча,
Кунлар бир-бирига ухшайди.
Бой берилган имкон бу — Кеча
Ва Бугундан кунгил тулмайди.

Судралади ҳар бир дақиқа,
Қуёш ботиб, тонглар отади.
Тушуниксиз қадим ақида —
Ҳаёт қалбга тошдай ботади.

Нимадир кутасан дафъатан,
Кетолмайсан силкиб этагинг.
Узинг ҳам билмайсан, авраган
Ёлғон ваъдасими Эртанинг...

***

Бардошим тугади, тугамас бу йул,
Бу йулда сангиган умидлар етим.
Юрак бум-буш, кузим ёши кул,
Тоғдай тоқатимнинг тоқига етдим.
Бардошим тугади, тугамас бу йул.

Бу йулда сангиган умидлар етим,
Мени сарсон қилган жилвагар сароб.
Йуллар-ку куп эди синашта, қадим,
Нотаниш суқмоқни танладим у тоб.

Бу йулда сангиган умидлар етим.

Юрак бум-буш, кузим ёши кул,
Нимага ярарди энди бу корим?
Йулимда унмади мен истаган гул —
Бебақо дунёда бевафо ёрим...
Юрак бум-буш, кузим ёши кул.

Тоғдай тоқатимнинг тоқига етдим,
Заминнинг тоғлари тубанда қолди.
Уткинчи дунёнинг ҳавасин нетдим,
Жафолар Ҳақ ишқин кунглимга солди.
Тоғдай тоқатимнинг тоқига етдим.

ЎТИНЧ

Боқайин тақдирга улкан ишонч-ла,
Етар, шубҳаларнинг беллари синсин.
Энг сара нигоҳинг менга бағишла,
Бир фахр куксимда чечакдек унсин.

Кузингда нигоҳлар қониб сеҳрга
Сунгра сочиларкан у — абри найсон.
Бағримни бушатиб бергай меҳрга
Рашк дея аталмиш бир ёвуз йилон.

Оташин туйғулар ёқсин дилингни,
Сен менинг бугуним, сен менинг эртам.
Кел энди қулимга қуйгил қулингни,
Ҳолимга бепарво қарама, эркам.

Ишон, фалак суйса бизни суяди,
Чулғагай бизларни офтобранг шуъла.
Юрагим қаърида бир суз куяди:
«Энг сара нигоҳинг менга бағишла!».

***

Энди ортиқ инонмоқ қийин,
Қалбни унсиз фарёд уртади.
Сен борсан қайдадир... не дейин,
Оҳ, ғариб кунглимнинг эртаги.
Энди ортиқ инонмоқ қийин.

Қалбни унсиз фарёд уртади,
Топмай туриб йуқотмоқ оғир.
Орзуларни армон бутади,
Шуни раво курдими тақдир?!
Қалбни унсиз фарёд уртади.

Сен борсан қайдадир... не дейин?...
Ҳислар тошар бамисоли сел.
Сипқораман тахаюл майин,
Хаёлимга ҳаялламай кел!
Сен борсан қайдадир... не дейин?...

Оҳ, ғариб кунглимнинг эртаги,
Ёдинг билан ҳаётман, ҳурман.
Куринсада умрим этаги,
Мен барибир сенга етурман,
Оҳ, ғариб кунглимнинг эртаги.

***

Тун қариди
Менинг ширин тушимни ичиб.

Тун қариди
Кузларини
Юмди оҳиста
Соч-соқоли оқарди тамом.

Воажабо
Бу не синоат
(Ақл бовар қилмас муъжиза)
Энтирикди бутун оламни
Кекса туннинг
Рангин жамоли.

Бозор кўрган «ота»

МЕҲМОНХОНА

Одатда уз касбининг моҳири булган инсонларни уста дейишади. Бизнинг қаҳрамонимиз Равшан Солиҳов ҳам ана шундай усталардан. Дарҳақиқат, Равшан ака том маънода санъаткордир. Ҳар бир ҳаракати, қараши, имо-ишораси ила томошабинни узига ром эта олади.

Равшан Солиҳов учун ролнинг катта-кичиги умуман аҳамиятсиз. Унинг бирор куринишининг узи томошабин ёдида узоқ вақт сақланиб қолади. Актёрнинг Муқимий номидаги Узбек давлат мусиқали театридаги куп йиллик ижодий фаолияти шундан дарак бериб турибди. Бунинг учун санъаткор иштирок этган «Ужарлар», «Ишонмасанг уламан», «Дилафрузга турт ошиқ», «Ёшликда берган кунгил», «Куёвлар конкурси», «Девона», «Оқибат...» спектаклларини бир куздан кечириш кифоя. Лекин муҳими саноқ эмас.

Аслида, актёр ижодида яхши-ёмон роллар булмайди. Чунки ҳар бир рол машаққатли меҳнат натижасида юзага келади. Лекин барибир бу роллар орасида ё санъаткорнинг узи учун, ё томошабинлар учун нимаси биландир фарқ қилувчи, юрагига яқинроғи булиши аниқ. Равшан ака, айтайлик, «Қабрдаги хазина» видеофильмида яратган Даливой образи узига шон-шуҳрат келтирганини мамнуният билан эслайди. Масалан, мен унинг «Дилафрузга турт ошиқ» спектаклида яратган Олим Абзий ҳамда «Ёшликда берган кунгил»даги Мирзавой образларини ёқтираман. Айниқса, Мирзавойнинг ҳар бир жумлада «Во первой» сузини қушиб айтишини Равшан ака шунақанги уринлатганки, бу суз ҳар қанча такрорланмасин, меъдага тегмайди.

Бу гапларнинг ҳаммаси туғри-куя, бироқ Равшан ака ижодида шундай бир саҳифа борки, уни узбекнинг етти ёшидан етмиш ёшигача ёд билади десам муболаға булмайди. Албатта, сиз айтмасимизданоқ туғри топдингиз бу — ёзувчи Саъдулла Сиёев асари асосида суратга олинган «Бозор курмаган йигит» видеофильмидаги Аслхужадир. Умуман, бу спектаклда шундай ажойиб актёрлар ансамбли вужудга келган. Ана шу гузал ансамблда Равшан ака ижроси узига хослиги билан, ажралиб туради. Айниқса актёр Матёқуб Қушжонов билан кечадиган саҳнада ҳар иккала актёр уз ролларини қиёмига етказиб сайратиб юборганлар. Ана шу ерда санъаткор маҳоратига, иқтидори кучига, самимияти, касбига садоқатига тан бермай иложингиз йуқ. У куплаб ёшларга устоз. Хуш, Равшан Солиҳов бу янги ролда узини қандай ҳис қиляпти, экан?

— Сизга нима десам экан, санъатда катта-ю кичик ҳаммамиз бир-биримизга устоз — шогирд деб уйлайман. Чунки, барибир, бир-биримиздан нимадир урганамиз. Шу маънода театримиздаги барча актёрлар, айниқса ёшлар билан муносабатимиз яхши. Улар орасида истеъдодли актёр Алишер Отабоевга муносабатим узгача. У менинг ҳақиқий шогирдларимдан. Алишернинг таришқоқлиги, ишчанлигини ёқтираман. Бирор ишга, ҳатто узи уддалаши мушкул булса ҳам, астойдил тиришади. Жуда самимий йигит, меҳнатдан қочмайди. Яна театримизда Муқаддас Мамадалиева деган қизимиз ишламоқда. Назаримда, унинг табиатида ҳазил — мутойибага мойиллик бор. Фақат уз устида жиддий изланиши керак. Қани энди ёшларимиз орасидан ҳам Сойиб акадек санъаткор чиқса.

Равшан акадан агар бугунги ёшларга маслаҳат беришга туғри келиб қолса, нима дейиш мумкинлигини сураганимизда, у шундай жавоб берди:

— Аввало, устозга, унинг угитларига қулоқ солиш керак. Чунки у сендан бир-иккита куйлакни ортиқ йиртган. Асосийси ҳам ҳаётий, ҳам ижодий тажрибаси бор. Жойлари жаннатда булсин, домлам Раззоқ Ҳамроев менга ҳамиша шундай деб уқтирганлар.

Ҳақиқий санъаткор буламан деган одам ниҳоятда куп уқиши, ҳаётни зийраклик билан кузатиб бориши лозим. Масалан, машҳур актёр Иннокентий Смоктуновский ҳаётда ҳам, ижодда ҳам менинг идеалим. Уни ва у ҳақдаги асарларни мутолаа қилишдан чарчамайман.

Равшан Солиҳовнинг санъаткор сифатида уз фалсафаси бор: яъни актёр ҳамиша энг ёмон вариантга ҳам тайёр туриши керак. Айтайлик, сен улиб-тирилиб томошабинни кулдириш дардида булсангу, ҳеч ким тишининг оқини ҳам курсатмаса... Қани, ҳақиқий актёр булсанг, бундай ҳолатдан ғолиб чиқиб кур-чи! Ҳамма гап ана шунда. Ҳаётда ҳам, ижодда ҳам ғолибликни қулдан бермаслигини истаб қоламиз.

Гулчеҳра УМАРОВА

ЭСЛАБ ҚОЛИНГ

Ганновер (Олмония)да ҳар йили бир бор дунё саноат ярмаркаси булиб утади.

* * *

Атомни 1923 йил Отто Хан ва Лиза Майнерлар уйлаб топишган.

* * *

Олмония (ГФР) конституцияси 1949 йилдан бери деярли узгаришсиз амал қилмоқда.

* * *

ЖАР аҳолиси ҳали бирор марта сайловда қатнашмаган, лекин ҳар турт йилда президент сайланиб туради.

* * *

Оврупа буйича қамоқхонада утирганлар орасида румин миллатига мансублар бошқаларга қараганда анча куп.

* * *

Ер юзида йилига тахминан 1500 марта зилзила юз беради.

* * *

Польшада яшовчиларнинг ҳар учтасидан биттасида автомобиль бор.

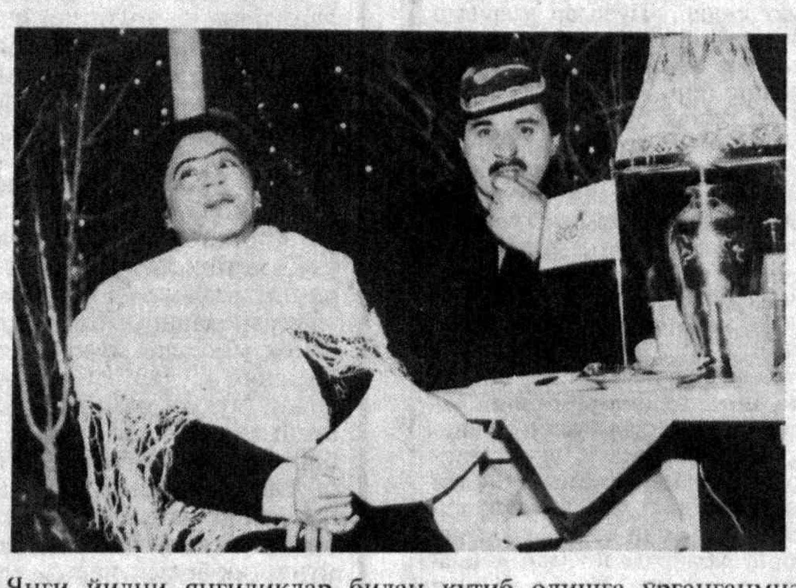

Янги йилни янгиликлар билан кутиб олишга урганганмиз. Суровлардан шу нарса маълум булдики, янги йил оқшомини купчилик ҳамюртларимиз ойнаи жаҳон билан бирга кутишаркан. Тошкент телевидение студиясида ва «ТВ-2» студиясида анъанавий «Янги йил базми»ни суратга олиш ишлари якунланди. Янги йил дастурини кузатиб бориш давомида таниқли қушиқчиларнинг, турли жанрларда ижод қилувчи артистларнинг чиқишларини томоша қиласиз.

Телевидение ходимлари бу йилги дастурнинг телетомошабинлар учун ниҳоятда қизиқарли булиши ва телевидениенинг барча дастурлари орқали бир хил завқ олишлари учун жон куйдириб ишладилар.

Суратлардаги гузал қизлар ва «румол ураган йигит»лар билан учрашмоқчи булсангиз, Узбекистон телевидениесининг Янги йил байрам дастурини томоша қилинг.

А. РИСҚИЕВ олган суратлар. (УзА).

Биз билган ва билмаган.

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ

- Энг биринчи мокили тикув машинаси 1845 йили америкалик Э. Хоу томонидан ихтиро этилган.
- Энг биринчи мумиёнинг солиштирма оғирлигини бошқа қитъадагилар эмас, узимизнинг Абу Райҳон Беруний аниқлаган.
- Энг биринчи дорихона Боғдодда VIII асрнинг охирида ташкил этилган. «Аптека» сузининг луғавий маъноси эса «Омбор» деган маънони англатади.
- Энг биринчи марта аҳолини руйхатга олиш Мисрда милоддан олдин учинчи мингинчи йилга туғри келади.

ДИЛДОРА тайёрлади.

Якшанба анкетаси

— 1996 йилнинг шу куни сизга нимаси билан унутилмас.

Зафар ЗИЁЕВ, талаба:

— Ҳеч нимаси билан. Шу йилнинг 12 майида мен дунёдаги якка-ёлғиз меҳрибоним онажонимдан айрилдим. 21 ёшимнинг баҳори хазонрезгили кузга айланди. Фақат тилагим, бундан кейин ҳаммага якшанба яхшиликлар ато этсин.

— Якшанба сизнингча қандай кун?

ШАРОФАТ, 21 ёшда

— Авваллари роса яхши курардим, бозор кунини. У билан шу кунда танишгандик, кейин дугонам билан танишди. Менга бевафолик қилди. Уша дугонамга уйланди. Якшанба куни туйи булди. Энди мен ҳар бир якшанбадан безиб яшайдиган булдим, туғрироғи, ёмон курадиган булдим.

— Сиз учун 1996 йилнинг энг унутилмас якшанбаси?

Якшанбадан нимани кутасиз?

Соат ШАРИПОВ, артист:

— Шу йилнинг якшанбаси нечанчи кунга туғри келганини ҳам билмайман. Бу кун дам олишни, ошна-оғайниникига боришни, оилавий бирор жойга бориб, овқатланишни ёқтираман. Бу армонларимни 1997 йилнинг якшанбалари руёбга чиқар.

— Якшанбада уйда утирган маъқулми, ёки...

МУХТАСАР, «Туркистон» мухбири:

— У ёқ-бу ёқларга чиққан маъқулми, демоқчисиз-да... Шундай вазият булиб қоладики, ҳафта давомида елиб-югуриб ишлайвериб, чарчаб кетаманда бир мазза қилиб уйқуга туйсам деб орзу қиламан.

Лекин, кайфиятим ва ишларим бир маромда кетаётган булса, якшанба ташвишларидан шанба куни қутилиб оламан-да яқин дугоналарим, танишлар ва қариндошларникига меҳмонга бораман. Жиянларим билан театр, кино, музейларга боришга имконим булиб қолса унданам яхши. Негаки, ҳеч қанақа ташвиши йуқ ана шу беғубор болаларга қушилиб бирга уйнашни, ва жанжаллашишни жудаям яхши кураман.

— Якшанбанинг хислатига ишонасизми?

Бозор ҲАМРОЕВ, ишчи:

— Албаттада. Ахир шу куни мендек одам туғилганман. Купинча тушимда курганларим унг келади. Кейин мени хафа қилганлар ҳам барака топишмайди.

001 хабари

Об-ҳаво текширувчиларнинг берган махсус хабарларига кура йилнинг охирги кунларида ҳам айтарли совуқ булмайди. Албатта арчанинг атрофида қуёш нурлари билан бирга айланиш ҳеч кимга (ҳатто ёш болага ҳам) хуш ёқмайди... Ҳар доим биздан уз саховатини аямаган она табиат балки биз учун янги йил кунлари «сурпирист» тайёрлар.

Фақат синоптикларнинг ҳозирча сир булган хушхабарини айтмоқчимиз. Келгуси ҳафта бошида ёққан ёмғир қорга айланиши эҳтимоли бор. Кечаси 2-7 даража илиқ билан 4-5 даража совуқ булади. Кундузи эса 5-10 даража илиқ.

Келаётган 1997 йилдан ниятимиз битта: этаги тула қор билан, ризқ-руз билан келсин.

МУНАЖЖИМ БАШОРАТИ

(душанбадан — якшанбагача)

Қуй (21.3 — 20.4) Умуман бу йилнинг биринчи ҳафтаси сиз учун ёмон кечмайди. Душанба яхшиликлар ҳадя этади.

Бузоқ (21.4 — 21.5) Ҳафтанинг икки кунидаги омадсизликдан чучиманг, қолган кунлар муваффақият келтиради.

Эгизаклар (22.5 — 21.6) Жума — муборак кун. У сизнинг ҳафтангизнинг унутилмас дақиқалари.

Қисқичбақа (22.6 — 23.7) Янги йил илк кунларининг утиши ёмон эмас. Сигир йилининг ҳар ҳафтаси шундай кечсин.

Шер (24.7 — 23.8) Йилнинг сунгги кунларидаги молиявий муваффақият ҳафта давомида кайфиятларингизни кутаради.

Паризод (24.8 — 23.9) Дам олиш кунларингиз ажойиб инсонлар билан бирга утади.

Тарозу (24.9 — 23.10) Душанбада эҳтиёт булинг. Учинчи ва туртинчи кунлар эса омадли.

Чаён (24.10 — 22.11) Ҳамкасбларингиз билан яхши муносабатда булиб туринг.

Уқотар (23.11 — 21.12) Янги йил янгиликлар ваъда қилади. Ҳафта охирида соғлигингиз учун қайғуринг.

Тоғ эчкиси (22.12 — 20.1) Майда гаплардан воз кечган маъқул. Янги йилнинг биринчи куни албатта ҳаётингизга узгариш киритади.

Балиқ (20.2 — 20.3) 1997 йилда яхши суҳбатдошлик қобилиятингиз борлигини купчилик тан олади.

Ҳаммага (31. XII — 31. XII. 97). Омад ва бахт келтирсин.

ОТЧОПАРДАН ЧОПАР КЕЛДИ...

ЯКШАНБАНИНГ ТАШВИШЛАРИ

Вой-буу... якшанба кунлари Отчопарга (Ипподромга) келганларни куриб, нима бало дунёдаги ҳамма одамлар шу ерга йиғилганми, деб уйлайсиз?! Негаки, ҳар якшанбада Отчопарда барча-барчанинг турмуш ташвишидаги ҳақиқий чопари утказилади-да...

«Бисмиллоҳир роҳманир роҳийм» дейсиз-у, шундоқ кассадан жетонни олиб, бозор эшигидан утаётиб чин дилдан ният қиласиз: «Бозоримни бергин, илойим!»

Сизни билмадим-у, саҳарда уйдагилар узларига керакли нарсаларни айтиб қулоғимни қоқиб қулимга бериб, кейин пул тутқазишган. Турмуш деганлари бир кун ёғу, бир кун мушт. Агар ҳисоб-китобни хушёр булиб қилмасангиз, эртага нафсингизга муштлашга мажбур буласиз. Хуш... хотинга «қор маликаси» деган куйлак, онамга пайпоқ, узимга сигарет... «Вой-дод!» деб юборасиз оғриқнинг зуридан. Чунки, одамларнинг узи кутариб-итариб, итариб-кутариб жимгина опкетишаётганда кимдир билмасдан оёғингизни босиб олган булади. «Оёқни эздингизку, ака дейсиз, кузингиздан ут чиқиб. «Оёғим қани узи, ука!» деган ҳайқириқ келади овозлар ичидан...

Эсон-омон опкелиб қуйишган пештахтага разм солиб, этикчанинг нархини сурайсиз. Сотувчининг оғзининг бир чеккасидан пало-он нарх чиқиб кетади. «Нимага?» дейсиз аста. «Доллар ош-ган, ошна!» дейди. Этикчани секин чертиб қуясиз-да, уғирилиб кетасиз.

... Бозорнинг эшигидан чиқаётганингизда туппа тузук, бинойидек ақлли одам булиб қоласиз. Шу қадар чуқур уйланганингиздан бошингиз оғирлашиб, енгилгина қилган бозорингиздан чунтагингиз енгиллашиб мувозанатга келиб қолган буласиз.

Сизнинг чиқишингизни пойлаб интизор турган киракаш йигитлар қулларини куксига қуйиб, кутиб оладилар-да, талашиб-тортишиб оломон ичидан шикаст етказмасдан сизни кутариб автобуснинг ичига опкириб, ҳатто утиргизиб ҳам қуяди.

Автобус ичидаги ғалаговурдан бошингиз айланиб, ҳар хил хушбуй ҳидлардан кунглингиз озиб, юрагингизни ушлайсиз-да, икки букилиб қоласиз. Икки соат олдин кетаяпмиз деб сигнал чалиб ваъда берган шофёр йигит туппа-туғри сизга қараб ушқиради: «Бошингизни кутарсангизчи, братан! Яна икки киши сиғади сизнинг пешонангизга».

Ия, яна икки киши чиқса, мен қаерга тушиб тураман, би-ро-дар?.

Шунақа гаплар... Отчопарга келиш учун отнинг кучидай қувватингиз булиши керак. Булмаса улоқ булиб кетишингиз ҳеч гап эмас.

Мамарайим аканинг сузларини фарғоналик ҳунарманд йигит Илҳомжон ЭРГАШЕВ ёзиб олди.

Муассис:
УЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Назокат УСМОНОВА, навбатчи Аваз БЕРДИҚУЛОВ.

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар булими — 36-54-64; тижорат булими — 33-79-69; ижодкор ишлар булими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик булими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кучаси, 32-уй
Нашр курсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Руйхатдан утиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0702.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кучаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти —23.10
1 2 3 4 5 6